

بازتاب شرطی

منبع: www.hipnotism.ir

تهیه و تنظیم: حمید آذرمنش

بهاء کتاب: رایگان

عقیده پیروان «بازتاب شرطی» در هیپنوتیزم

چطور می‌توان به کمک قانون «بازتاب شرطی» به شتر و اسب رقص یاد داد؟

برخی از معلمین به محض ورود به کلاس دچار سردرد و ناراحتی می‌شوند، دلیلش این است که کلاس به شکل عامل شرطی درآمده است.

قانون بازتاب شرطی بالاتر از عقل و اراده است زیرا به کمک آن می‌توان خوشحال دائمی ایجاد نمود و کودکان را بدون نصیحت و حرف زدن آموزش داد و به هر کاری علاقمند نمود.

شاپور اول به کمک قانون بازتاب شرطی به پادشاهی ایران رسید.

این مرد ۴۹ ساله زشت صورت به کمک قانون بازتاب شرطی دختر ۱۹ ساله را عاشق خود نمود.

با قانون بازتاب شرطی می‌توان از ترسوتوئین ملت‌ها جنگجوترین افراد را به وجود آورد، زیرا قانون بازتاب شرطی بالاتر از عقل و اراده است.

راز بزرگ بدست آوردن دل معشوق قانون بازتاب شرطی است، و شما هم می‌توانید به سهولت آن را یاد بگیرید.

در برخی شرایط به کمک قانون بازتاب شرطی هم می‌توان هیپنوتیزم نمود.

مقدمه: همانطور که در دنیای اعجاز انگیز امروز، جهش‌های حیرت زایی در زمینه علم و صنعت به وقوع پیوسته تا جائی که قدرت تشعشعات فکری بشر توانسته، مسافرت انسان را به کرات آسمانی عملی سازد، همان گونه نیز دانشمندان روانشناس در ژرفای روح بشر فرو رفته موفقیت‌هایی کسب کرده اند، که با جرأت می‌توان گفت که این کشفیات روانشناسان در زمینه روح آدمی کمتر از اعجاز ترقیات صنعتی نیست.

یکی از این کشفیات بزرگ و ارزنده حرکات انعکاسی یا قانون «بازتاب شرطی» است.

به کمک قانون «بازتاب شرطی» هر فرد سالمی می‌تواند بدون وابستگی به عوامل مادی و اجتماعی و بدون کمک از فکر و عقل، همیشه خوشحال و خوشبخت باشد زیرا قانون بازتاب شرطی در دنیایی که شاید بیش از ۷۵ درصد از مردم به نحوی از انجاء افسرده، غمگین و دلواپس هستند، کشف چنین قانونی به یک اندازه مفید و مورد احتیاج است.

به کمک «قانون بازتاب شرطی» می‌توان ترس را برای جنگیدن از بین برد، و سربازان را به سوی دهانه آتش سلاح‌های جنگی روانه نمود، زیرا «قانون بازتاب شرطی» نصیحت نمی‌کند و احتیاج به تفکر و تعقل ندارد، بلکه به کمک اعصاب این کار را انجام می‌دهد.

به کمک «قانون بازتاب شرطی» می‌توان ریشه‌ی جرم و جنایت را از بین برد و مجرمین و تبهکاران را بدون توسل به موقعه و نصیحت اصلاح کرد، زیرا قانون بازتاب شرطی از فکر و عقل استفاده نمی‌کند، بلکه از اعصاب استفاده می‌کند.

هنگامی که می‌بینیم به کمک قانون بازتاب شرطی می‌توان بدون پند و اندرز و ایمان گریه را طوری تربیت نمود که با موش زندگی مشترکی داشته باشد. به طریق اولی انسان‌ها را به هر شکل و برای هر مقصودی می‌توان تربیت کرد.

به عقیده پیروان این مکتب به کمک قانون بازتاب شرطی می‌توان اشخاص را نیز هیپنوتیزم نمود.

حال ببینیم این قانون بازتاب شرطی که این همه معجزه گر است چیست؟ و تعریف آن کدام است؟

نور شدید به چشم شما می‌خورد. چشمندان را بی اختیار و بی اراده می‌بندید یا دستتان به آتش می‌خورد بی اختیار و بی اراده دستتان را عقب می‌کشید، یک نفر گوجه ترشی می‌خورد آب دهان شما بی اختیار (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) و بی اراده و بدون دخالت عقل جاری می‌شود یعنی دهانتان آب می‌افتد به طور کلی در مقابل هر عمل یک عکس العمل از خود نشان می‌دهد این عکس العمل گاه ارادی و گاه غیرارادی است، این عکس العمل را که شما در مقابل برخی اعمال از خود نشان می‌دهید، بازتاب شرطی یا حرکات انعکاسی گویند.

اجازه بفرمایید برای ساده بیان کردن مطلب، قانون بازتاب شرطی را با تعلیم رقص به شتر آغاز کنیم.

تعلیم رقص به شتر- آنچه مسلم است ما زبان شتر را نمی فهمیم و ماهرترین استادان رقص جهان نمی توانند دست آقا یا خانم شتر را بگیرند و بگویند این طور به رقص و پایت را این طور یا آنطور بگذار.

بنابراین ما از فکر و عقل شتر استفاده نمی کنیم بلکه برای تعلیم رقص از اعصاب شتر استفاده می نمائیم، به این طرق که شتر را روی میز کوتاه آهنی قرار می دهیم و زیر میز را با چراغ پریموس یا وسائل دیگر گرم می کنیم، معلوم است که در چنین وضعی پای حیوان می سوزد و آنها را حرکت می دهد، در این هنگام نوازندها هم شروع می کند به نواختن ساز یا ضربی، حال اگر مثلًا ده روز متوالی و هر روز دو مرتبه و هر مرتبه ده دقیقه تا یک ربع این عمل انجام شود و پس از ده روز به محض نواختن همان ساز معین، شتر شروع به رقصیدن می کند بدون این که روی میز باشد، بلکه روی صحنه تئاتر هم امکان دارد که با زدن همان ساز شروع به رقصیدن کند.

در این آزمایش ساز «محرك» است رقص شتر «پاسخ» می باشد، پس شرط رقصیدن شتر در این آزمایش نواختن ساز معین است که شتر عکس العمل یا بازتابی از خود نشان می دهد که آن را «پاسخ» می گویند.

نتیجه:

از این آزمایش نتیجه می گیریم که به کمک قانون بازتاب شرطی بدون استمداد از فکر و عقل حیوان می توان شتر را به رقص واداشت.

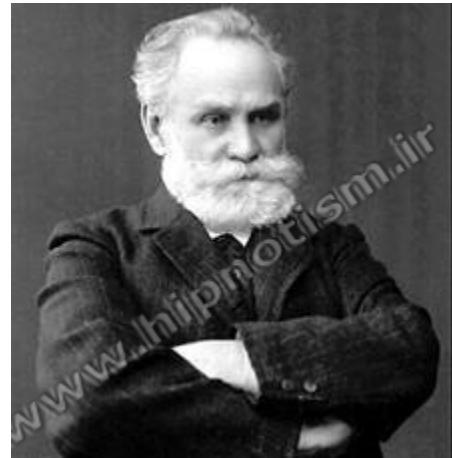
کاشف قانون بازتاب شرطی کی بود؟ و اولین آزمایشی که انجام داد چطور بود؟

هر چند آدمیان از قرنها پیش از پدیده شرطی شدن اطلاع داشته اند، ولی تحقیق دقیق علمی را مرهون ایوان پاولف دانشمند روسی هستیم، که در آغاز قرن کنونی تحقیقات خود را آغاز کرد.

پاولف «۱۸۴۹-۱۹۳۶» فیزیولوژیست و پزشک معروف روسی است که به سال ۱۸۷۹ در آکادمی نظامی سن پطرزبورگ به عنوان پزشک پذیرفته شد و به سال ۱۸۸۲ از رساله دکتری خود راجع به «اعصاب گریز از مرگ» دفاع کرده و تا سال ۱۸۸۹ راجع به گردش خون مشغول تحقیق بود. به سال ۱۸۹۰ به سمت استاد فارماکولوژی در سن پطرزبورگ برگزیده شد و به سال ۱۹۰۴ به دریافت جایزه نوبل در فیزیولوژی و پزشکی نایل گردید.

مساعی مستمر پاولف منجر به کشف «بازتاب شرطی» گردید که گزارش آن را در کنگره پزشکی بین المللی «مادرید» تحت عنوان «روانشناسی و پسیکوپاتولوژی تجربی روی حیوانات» مطرح نمود.

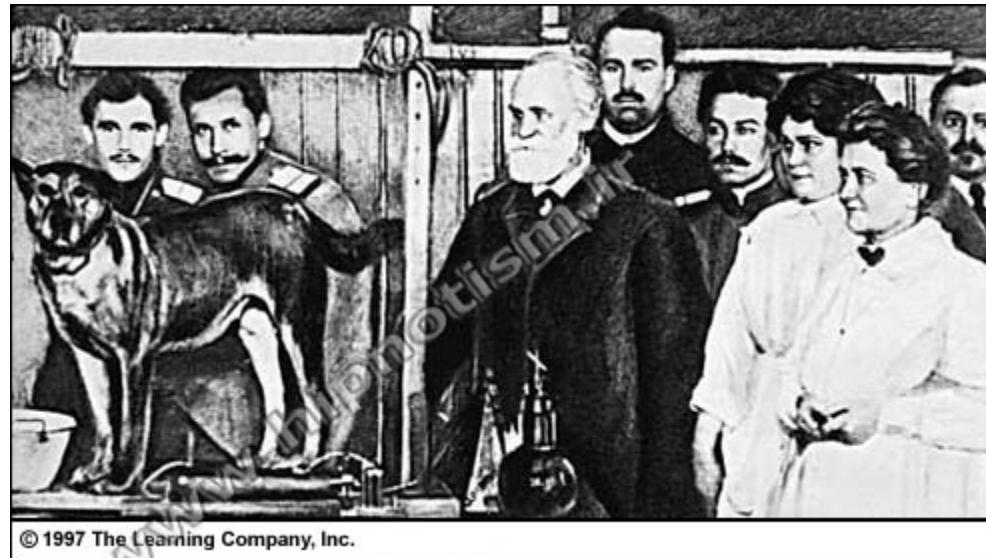
پاولف تحقیقات خود را روی سگ‌ها انجام داد و متوجه شد، محرک‌هایی که با غذا همراه می‌شوند مثل خود غذا موجب تراوش غدد بزاق سگ یک‌شوند، تجربه معروف او که منجر به کشف بازتاب شرطی به این ترتیب صورت گرفت.

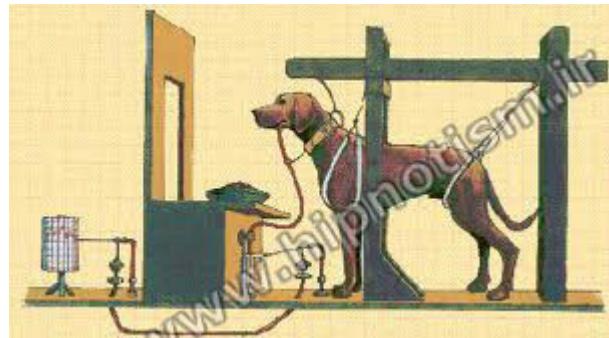
آزمایش بازتاب شرطی روی سگ

پاولوف با عمل جراحی سوراخی در روی گونه سگی باز کرد و یک لوله لاستیکی از آن سوراخ داخل دهان سگ نمود، این لوله به شیشه‌ای وصل بود که در آن جا تراوش آب دهان سگ به دقت اندازه‌گیری می‌شد.

هر وقت پاولف به سگ غذا می‌داد، در همان موقع زنگی را هم به صدا در می‌آورد. وقتی سگ برای اولین مرتبه صدای زنگ را شنید آب دهانش هیچ تراوش نکرد ولی پس از آن که نه مرتبه صدای زنگ با غذا همراه شد، صدای زنگ تنها موجب شد که دهان سگ ۱۸ قطره تراوش کند، پاولف، آزمایش کرد که اگر هرچه تعداد دفعات صدای زنگ همراه با غذا باشد، به همان نسبت قطرات آب دهان سگ بیشتر خواهد شد. مثلاً اگر ۵۱ بار صدای زنگ با غذا همراه باشد، سپس صدای زنگ تنها موجب می‌شود که ۶۹ قطره آب دهان سگ تراوش کند.

در این آزمایش صدای زنگ «محرك» و قطرات بزاق دهان سگ «پاسخ» است. و شرط تراویش قطرات آب دهان سگ به صدا در آوردن زنگ است که سگ غیر ارادی عکس العمل یا بازتابی از خود نشان می‌دهد که آن را «پاسخ» گویند.

نتیجه:

از این آزمایش نتیجه می‌گیریم که به کمک قانون بازتاب شرطی، بدون اراده و بدون از فکر و عقل می‌توان قطرات بزاق دهان سگ را جاری ساخت.

پاولف می‌گوید: «عادات مختلف مبتنی بر آموختن و تربیت و هر راه دیگر که باشد، چیزی جز یک سلسله بازتاب‌های شرطی نیست»

الف) تحریک ذائقه باعث تحریک مرکز بزاقی بصل لالنخاع می‌گردد (دایره‌ی مخطط) از آنجا که تحریک به اعصاب غده بزاقی می‌رسد.

ب) سگ، غذا را می‌بیند؛ تحریک از شبکیه‌ی چشم به قشر مخ انتقال می‌یابد (فلش و دایره‌ی کوچک). قشر مخ دارای مرکز ترشح بزاق است (دو دایره‌ی متعدد مرکز) که به وسیله‌ی بصل النخاع با غده‌ی بزاقی رابطه دارد.

ج) در قشر مخ، بین دو تحریک ابتدایی، ارتباط موقتی ایجاد می‌گردد (مخل نقطه‌گذاری و فلش)؛ اکنون فقط تحریک بینایی باعث ترشح مرکز بزاق می‌شود.

حال تهوع در کشتی- کسی که همیشه در اثر حرکت کشتی یا هواپیما یا اتوبوس حالش سخت به هم خورده است، ممکن (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) است با سوار شدن به یکی از این وسایل نقلیه حتی قبل از حرکت وسیله نقلیه حالش به هم بخورد.

در این تجربه وسیله نقلیه «محرك» و حالت تهوع «پاسخ» است و شرط حالت تهوع سوار شدن شخص در وسیله نقلیه می‌باشد.

نتیجه: از این تجربه نتیجه می‌گیریم که در اثر ایجاد بازتاب شرطی خود به خود و بدون کمک عقل و فکر به انسان حالت تهوع دست می‌دهد.

عقل دیر وارد تاریخ شده است، ابتداء بازتاب شرطی بوده است.

از بین بردن میل جنسی به وسیله بازتاب شرطی

امیال جنسی که به شکل غریزه در انسان وجود دارند، ممکن است با عقل و منطق و نصیحت قابل کنترل نباشند؛ ولی به کمک قانون بازتاب شرطی حتی در حیوان می‌توان امیال جنسی را کنترل کرد.

آزمایش:

موس نر و ماده‌ای را طوری در قفسه یا محفظه‌ای قرار می‌دهند، که هر وقت مous نر خواست به طرف mous ماده برود و به mous ماده تجاوز کند، یک ضربه الکتریکی به mous وارد شود، با این حساب اگر چندین مرتبه به mous نر ضربه الکتریکی وارد شود از نزدیک شدن به mous ماده خودداری خواهد کرد.

در این آزمایش ضربه الکتریکی «محرك» و خودداری mous از نزدیکی با mous ماده خود «پاسخ» است و شرط نزدیک نشدن mous نر به mous ماده ضربه الکتریکی است.

روزی مادری مشاهده کرد که پسر هفت ساله‌اش دختر بچه‌ای را کاملاً لخت کرده و با او بازی می‌کند، در همان لحظه و روزهای بعد مادر چندین مرتبه پرسش را به خاطر این علت کتک می‌زند و دائمآ نیز تلقین می‌کرده که اگر با زن نزدیکی کنی در

آتش جهنم خواهی سوخت، البته این پسر دارای (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) خصوصیات اخلاقی کمرو و روحیه اش برای قبول تلقین آماده بود، و وقتی به سن ۲۶ سالگی رسید و عروسی کرد تا مدت دو سال قادر نبود با زن خود نزدیکی کند، تا بالخره به کمک هیپنوتیزم معالجه شد در این حادثه تنبیه و تلقین و ترس از آتش جهنم «محرك» و به جای ضربه الکتریکی است و ترس مرد از نزدیکی کردن با زن «پاسخ» آن است.

نتیجه:

به کمک قانون پاولف می توان در صورت لزوم انسان و حیوان را طوری تربیت کرد، که از اقدام به اعمال جنسی خودداری نماید

بازتاب شرطی بالاتر از عقل و اراده

وقتی قانون بازتاب شرطی از یک در وارد می شود، عقل و اراده از در دیگر خارج می شود، به همین دلیل برای تربیت اشخاص برای انجام بسیاری از کارها به جای اراده می توان از قانون بازتاب شرطی استفاده کرد. عقل و منطق دیر وارد تاریخ شده است، آموزش ها، یادگیری ها ابتداء به شکل انعکاسی بوده است.

برای اثبات قضیه بالا یک آزمایش ساده به وسیله «ولادیمیر بکتریف» فیزیولوژیست روسی انجام شده که در ذیل بیان می شود. به طوری که در شکل زیر ملاحظه می کنید:

«ولادیمیر» به آزمایش شونده گفت که دست خود را روی دستگاه بگذارد چندین مرتبه ضربه الکتریکی توأم با صدای زنگ به انگشت آزمایش شونده وارد می شد، آزمایش شونده دست خود را به ناگاه و بی اراده می کشید، و هر مرتبه ضربه الکتریکی وارد همراه با صدای زنگ بود، پس از چندین مرتبه «ولادیمیر بکتریف» فقط زنگ را به صدا در آورد بدون این که جریان برق را وصل کند، نتیجه این شد که آزمایش شونده فقط به محض شنیدن صدای زنگ بدون اراده و اختیار دست خود را می کشید.

شکل ۵۳- آثر برق وزنگ روی ارادت

در این آزمایش ملاحظه می‌فرمایید که وقتی قانون بازتاب شرطی وارد صحنه عمل می‌شود، عقل و منطق و اراده میدان را خالی می‌کند. ممکن است، برخی اشخاص با اراده پیدا شوند که از همان ابتداء حاضر باشند تا سر حد مرگ در مقابل ضربه الکتریک مقاومت کنند و دست خود را عقب نکشند. در این صورت باید گفت که آزمایش به طور کامل انجام نشده، به چنین آزمایش شونده‌ای باید گفت که در هر ضربه دست خود را به عقب بکشد و مقاومت نکند، ولی پس از چندین مرتبه تکرار، آزمایش شونده قادر نخواهد بود که دست خود را عقب نکشد.

بنابراین یکی از شرایط استفاده از قانون بازتاب شرطی در مراحل اولیه، تمرين و تکرارهای ارادی است، که بعداً به شکل غیرارادی در می‌آید.

داستان پلنگ و آدمیزاد

دانشمندان و نویسنده‌گان قدیم ایران هم از قانون بازتاب شرطی بی‌اطلاع نبوده اند، زیرا در برخی از اشعار شعرا و نویسنده‌گان و داستان‌هایی که دلالت بر اطلاع آنان از این قانون می‌نماید وجود دارد، از جمله داستان پلنگ و آدمیزاد است که شاید شما هم قصه آن را در کتاب‌های درسی یا مجلات خوانده باشید.

«روزی در جنگلی پلنگی گریه ای را دید، چون پلنگ و گریه از یک خانواده شبیه هم هستند. پلنگ از کوچکی گریه متعجب شد و پرسید: ای برادر تو چرا این قدر کوچک هستی؟ گریه گفت: من مدتی در چنگ آدمیزاد اسیر بودم.

پلنگ گفت این آدمیزاد کیست؟ او را به من نشان بده تا یک لقمه چپش کنم.

هر دو به راه افتادند، تا به جنگلیان جنگ رسیدند، گریه اشاره به پلنگ کرده گفت این است آن آدمیزادهای که می‌خواهی با او ملاقات کنی.

وقتی جنگلیان خطر را حس کرد، به پلنگ گفت من زورم را در خانه جا گذاشته ام، باید به خانه بروم و زورم را بیاورم، ولی اگر من برای آوردن زورم بروم تو فرار خواهی کرد، اجازه بده من تو را به درخت بیندم که فرار نکنی، پلنگ راضی شد که آدمیزاد او را محکم به درخت بیندد، آدمیزاد هم همین کار را کرد، و به پرسش(سایت هیپنوتیسم دات آی آر) فریاد می‌زند که آب آفتابه را داغ کند و بیاورد و آدمیزاد هم به خانه رفت و چماق خود را آورد، هر روز یکی دو مرتبه آب داغ آفتابه را بر روی پلنگ می‌ریخت و با چماق این حیوان درنده را می‌زد، و هر مرتبه داد می‌زد «آفتابه را بیار».

تا شبی از شب‌ها طناب‌ها پوسید و یا شل شده بودند، پلنگ با موهای ریخته و گرفتار می‌کند و در جنگل به یک عده پلنگ دیگر بر می‌خورد، از او سئوال می‌کنند که

تو چرا این طور شده ای؟ پلنگ جواب داد: مدتی اسیر آدمیزاد بودم، آن عده پلنگ گفتند: این آدمیزاد کیست، کجا است؟ او را به ما نشان بده تا لقمه چپش کنیم.

گروه پلنگان همراه پلنگ گربه راه افتادند، تا به جنگل‌بان رسیدند جنگل‌بان که وضع خود را در خطر دید بالای درخت رفت.

پلنگ گر زیر درخت خوابید و چند پلنگ دیگر بر روی او سوار شدند که جنگل‌بان را از بالای درخت پایین بکشند در این هنگام جنگل‌بان به یاد جمله «آفتایه را بیار» افتاد و فریاد زد «آفتایه را بیار» پلنگ گر که می‌دانست موضوع از چه قرار است فوراً فرار را بر قرار ترجیح میدهد و پلنگان دیگر هراسان هر یک به طرفی فرار می‌کنند.»

در این داستان نویسنده یا شاعر ایرانی از قانون بازتاب شرطی کاملاً اطلاع داشته است. «آفتایه» «محرك و فرار پلنگ «پاسخ» قانون بازتاب شرطی می‌باشد.

کلمه «پیشی پیشی» که گربه داران برای صدا زدن گربه به کار می‌برند، درست شبیه کلمه «آفتایه را بیار» است، که گربه با این کلمه شرطی شده است، حال اگر به جای کلمه «پیشی پیشی» هر کلمه دیگری را به کار ببریم، همان اثر را ایجاد خواهد کرد.

طبق گفته های دانشمندان علوم اجتماعی عقل و تفکر دیر وارد تاریخ شده است اعمال انعکاسی که همان بازتاب شرطی باشد، در انسان‌های اولیه ایجاد تجربه می‌کرده است. شاید هزاران و میلیون‌ها سال گذشت که بشر توانست عقل و تفکر را جانشین بازتاب شرطی و تجربه های ناشی از اعمال انعکاسی کند.

بازتاب‌های شرطی یا همان اعمال انعکاسی دو دسته هستند، یک دسته اعمال انعکاسی غریزی و طبیعی، خود به خودی و ذاتی نظیر مکیدن پستان مادر به وسیله کودک، زیرا به محض این که پستان یا پستانک با لب‌های کودک تماس می‌گیرد، کودک بی اختیار و بی اراده شروع به مکیدن می‌کند، که در این عمل پستان یا پستانک «محرك» و حرکت لب‌ها «پاسخ» قانون بازتاب شرطی است.

پروفسور رل - رخلین نیز می‌گوید که انسان و حیوان هنگام تولد خود به خود دارای عکس العمل‌های طبیعی هستند، که از همان (سایت هیپنوتوسم دات آی آر) بدرو تولد تظاهر می‌کنند و در تمام شرایط به طور مجرد و هم شکل به وقوع می-پیوندند، نظیر عمل مکیدن، چشم به هم زدن، ترشحات غدد داخلی روده، معده و دهان هنگام گرسنگی و ورود غذا به معده، عقب کشیدن عضوی هنگام خطر و نظایر آن‌ها.

دسته‌ی دوم عکس العمل‌ها یا بازتاب‌هایی هستند، که ارگانیزم در طول زندگی از خود نشان می‌دهد و به مرور عادت شده و پایه‌های یادگیری را تشکیل می‌دهد و عموم مردم برخی از این بازتاب‌ها را به اسم تجربیات زندگی می‌نامند.

مار گزیده از ریسمان سیاه و سفید می‌ترسد

ضرب المثل بالا بهترین مؤید صحت قانون بازتاب شرطی پاولف است و معنی آن این است که اگر کسی را مار گزیده باشد و جان سالم به در برده باشد، هر وقت در تاریکی یا حتی روشنایی هم ریسمان سیاه و سفید مخلوطی ببیند ناخودآگاه می‌ترسد. زیرا در این رویداد، ریسمان «محرك» و ترس «پاسخ» قانون بازتاب شرطی است. در واقع ریسمان به جای زنگ و ترس به جای بزاق دهان سگ است که بی اراده حاصل می‌شود.

کلاس و مطب به عنوان محرک برای معلمین و پزشکان

اگر مطب پزشکی برایش خسته کننده باشد به مرور مطب به شکل «محرك» در آمده و در نتیجه به محض اینکه پزشک وارد مطب می‌شود، قبل از شروع کار خستگی و سردرد مستولی می‌شود.

همین طور درباره معلمان، اگر کلاس درسشان خسته کننده باشد به مرور کلاس به شکل «محرك» درآمده، و معلم صبح اول وقت به محض ورود به کلاس دچار سردرد و خستگی و سایر ناراحتی‌ها خواهد شد.

متهم به عنوان محرک برای بازپرسان دادگستری

برخی از ضابطین دادگستری بنا به چگونگی خصوصیات اخلاقی خود، هر وقت از متهم بازجویی می‌کنند به علت دروغگویی متهم عصبانی می‌شوند، روز به روز هفته به هفته در اثر تمرین عصبانیت، شدت(سایت هیپنوتویسم دات آی آر) عصبانیت بیشتر می‌شود، در نتیجه متهم به شکل «محرك» در قانون بازتاب شرطی در می‌آید و بازپرس به محض دیدن متهم و یا به محض شروع پرسش و یا به محض شروع جواب از جانب متهم عصبانی می‌شود.

استفاده‌هایی که از قانون بازتاب شرطی به عمل می‌آید به قرار ذیل است:

مبحث اول- استفاده از قانون بازتاب شرطی در تربیت حیوانات

مبحث دوم- استفاده از قانون بازتاب شرطی در ایجاد خوشحالی و سرور

مبحث سوم- استفاده از قانون بازتاب شرطی در تربیت کودکان

مبحث چهارم- استفاده از قانون بازتاب شرطی در آموزش‌های نظامی

مبحث پنجم- استفاده از قانون بازتاب شرطی در پزشکی و روانپزشکی

مبحث ششم- استفاده از قانون بازتاب شرطی در امور اجتماعی (ایجاد عشق و علاقه- امور مذهبی و سیاسی)

که در بخش‌های بعدی به تک تک این بازتابها میپردازیم.

ادامه دارد. . . (بخش بازتاب شرطی)

استفاده از قانون بازتاب شرطی در تربیت حیوانات

در مقدمه گفتیم که اگر بخواهیم به شتر رقص یاد بدھیم، چطور با کمک قانون این کار را میتوانیم انجام دهیم، تربیت کننده حیوانات از قانون پاولف و برخی روش‌های یادگیری دیگر استفاده کرده و حیوانات را برای منظور و مقصودهای مختلفی تربیت می‌کنند.

به اسب‌ها و سگ‌ها چهار عمل اصلی (جمع و تفرق، ضرب و تقسیم) می‌آموزند و رقص یاد میدهند، به میمونها راندگی و انجام برخی کارهای روزانه را می‌آموزند گاوها را برای گاو بازی تربیت می‌کنند و نیز می‌شود باز و گنجشک را با هم سازش و آشتنی داد. به عنوان نمونه خبر زیر را عیناً از مجله شماره ۲۹۴ دوشنیه ۲۲ خدادماه سال ششم نقل می‌کنیم:

عجیب ترین نوع دوستی

آیا ممکن است با تربیت، وحشی را اهلی کرد؟

عکاشت لاشخور با پیر آنگان

آیا تا به حال شنیده یا دیده آب و آتش با هم سازش کنند؟ مسلماً می‌گویید نه، ولی این هفته یک مرد انگلیسی با ظاهر شدن در انتظار مردم و به نمایش گذاردن صحنه‌ای خلاف این ضربالمثل را ثابت کرد، زیرا او یک لاشخور و دشمن پرندگان و انسان را در کنار چند قناری گذاشت و لاشخور نه تنها با نوک بزرگ خود با آنها کاری نداشت بلکه اجازه داد قناری‌ها به روی بال گشوده او سوار شوند و با او بازی کنند. «دون کروان» که مریمی تربیت پرندگان است سال‌ها کوشید تا توانست این لاشخور را تربیت کند و اکنون آن قدر در کار خود مهارت پیدا کرده است که لاشخور آزادانه در خانه او می‌گردد، با پرندگان بازی می‌کند، به روی دست «دون» می‌نشیند و خوی لاشخوری و وحشی‌گری خود را از دست داده است. حالا باور کردید که آب و آتش را می‌توان با تربیت با هم سازش داد.

تحت عنوان تربیت حیوانات می‌توان کتاب مستقل و جداگانه‌ای نوشت، ولی من در این جا فقط به طور خیلی خلاصه روش آموزش حیوانات را بیان می‌کنم و نتیجه‌ای که دارد این است که شما نقش قانون پاولف را بهتر می‌توانید درک کنید.

آموزش گاوها برای گاوباری

در اسپانیا و سایر کشورهایی که می‌خواهند گاوی را برای گاوباری تربیت کنند از قانون پاولف استفاده می‌کنند، و در گاو حس انتقامی نسبت به پارچه قرمز به وجود می‌آورند به این ترتیب که :

گوساله یعنی بچه گاوی را در اطاقی می‌بندند و این حیوان را گرسنه نگه می‌دارند. و سپس غذا می‌دهند، گوساله به محض این که شروع به خوردن غذا می‌کند متصدی مربوطه با پارچه قرمز رنگ مربع یا مستطیل شکلی که در دست دارد، وارد اطاق شده و در ضمن این که سیخی به بدن حیوان فرو می‌کند، غذای گوساله را هم می‌برد، مریمی مربوطه طوری در پشت پارچه مستطیلی قرمز قرار دارد که گوساله تقریباً پارچه قرمز را می‌بیند.

روزها و هفته‌ها و ماه‌ها این عمل تکرار می‌شود، و وقتی گوساله به پارچه قرمز حمله می‌کند پاداش خود را می‌گیرد، یعنی شروع به خوردن غذا می‌نماید، حمله کردن به پارچه قرمز مساوی با به دست آوردن غذا.

بدین ترتیب گوساله وقتی بزرگ شد، برای گاویازی در میدان آماده است روز نمایش، گاو گرسنه وارد میدان می‌شود و به پارچه قرمز رنگ مرتب حمله می‌کند.

در این عمل پارچه مستطیلی قرمز «محرك» و حمله گوساله «پاسخ» قانون پاولف است. نتیجه:

به کمک قانون پاولف می‌توان بدون استفاده از عقل و فکر و پند و اندرز از اعصاب گاوها استفاده کرد و آنها را برای گاویازی تربیت نمود.

تربیت گربه

شکان ۴۰۰۰ موش و گربه بر سرمه قانون پاولف تربیت شده‌اند که باعده می‌توانند و تقدیمی هما امتحانی آبریز داشته باشند.

دکتر (ش.ک) تعریف می‌کند: دختر کوچک من گربه‌ای داشت، فکر کردم چطور می‌توانم به کمک قانون پاولف به این گربه یاد بدهم که فقط از ظرف خودش برای غذا خوردن استفاده کند، پس از چند دقیقه فکر موضوع روشن شد و به این ترتیب عمل

کردم. چند بشقاب لعابی خریدم، داخل یکی از آنها را با رنگ آبی رنگ کردم و چند روز در(سایت هبینوتیسم دات آی آر) همان بشقاب آبی رنگ گربه را غذا دادم، و پس از چند روز در بشقاب لعابی دیگر که زرد رنگ بود غذا جلو گربه گذاشتم به محض این که گربه به غذا نزدیک شد، با چوبی نازک ضربه‌ای به سر گربه وارد آوردم حیوان عقب رفت، چند لحظه دیگر دوباره نزدیک شد، دوباره ضربه وارد آوردم، پس از سه مرتبه، بشقاب آبی رنگ خود گربه را که در آن غذا بود، با کمی فاصله از بشقاب قبلی قرار دادم، گربه به طرف بشقاب آبی رنگ خود رفت و غذای خود را خورد.

روز دیگر در چند بشقاب زرد رنگ غذا گذشتم به ترتیب گربه به هر یک از ظروف که نزدیک می‌شد یک ضربه می‌خورد، تا این که به سراغ بشقاب لعابی آبی رنگ رفت و غذای خود را خورد.

نباید فراموش کرد، که بازتاب شرطی گاهی بایستی تقویت شود، زیرا در غیر این صورت حیوان فراموش کار خواهد شد.

وقتی در مقابل عمل صحیح خوراکی به حیوان می‌دهیم، آن را تقویت مثبت و وقتی ضربه‌ای وارد می‌آوریم آنرا تقویت منفی می‌توان نامید.

در آزمایش بالا ضربه‌ی وارده و غذای بشقاب آبی رنگ «محرك» که اولی تقویت منفی و دومی تقویت مثبت و عقب رفتن گربه و رفتن به طرف بشقاب خودش «پاسخ» قانون پاولف است.

نتیجه:

به کمک قانون پاولف و بدون استفاده از عقل و فکر و پند و اندرز می‌توان گربه و سگ را تربیت نمود که فقط در بشقاب خودش غذا بخورد.

گوساله و شیر داغ- برخی از روساییان با تجربه شخصی از قانون پاولف استفاده می‌کنند، زن‌های روسایی شیر گاو را در ظرفی می‌دوشند ولی گوساله یعنی بچه همان گاو از موقعیت استفاده کرده و سرش را داخل دیک شیر کرده و آن را می-خورد، زنان روسایی برای اینکه گوساله را تنبیه کرده باشند که هیچ گاه سرش را به داخل ظرف شیر نکند، شیر را می‌جوشانند و در معرض دید گوساله قرار می‌دهند.

گوساله به محض دیدن شیر سرش را به داخل ظرف شیر می‌کند، ولی به علت داغ بودن شیر لب‌ها و دهان و زبان حیوان می‌سوزد، با چند مرتبه تکرار گوساله از خوردن شیر خودداری می‌کند.

در این تجربه شیر داغ «محرك» و عقب رفتن گوساله «پاسخ» پاولف می‌باشد.

نتیجه:

به کمک قانون پاولف و بدون استفاده از عقل و فکر و پند و اندرز بلکه از طریق اعصاب می‌توان گوساله را طوری ترتیب کرد که غذای انسانها را نخورد.

جالب‌ترین نوع دوستی:

دوستی سگ و گربه و موش واقعاً نوبر است!

سگ دشمن گربه و گربه دشمن موش است، هر وقت سگی گربه‌ای را می‌بیند دندان‌هایش را تیز می‌کند، و می‌خواهد گربه را بخورد و گربه با دیدن موش به دلش صابون می‌زند و هوای بلعیدن او را دارد ولی این سگ، این(سایت هیپنوتیسم دات آی آر) گربه و این موش که شما آنها را در عکس می‌بینید دوستان بسیار صمیمی هستند و با یکدیگر بازی می‌کنند و به فکر بلعیدن یکدیگر هم نیستند، گربه سوار بر سگ می‌شود و موش که نمی‌خواهد جای نرم را از دست بدهد سوار گربه می‌شود و آنها عجیب‌ترین دوستی را به تماشا می‌گذارند.

سگ و تانک- فرماندهان نظامی با استفاده از قانون پاولف از سگ‌های بزرگ برای منفجر کردن تانک‌ها استفاده می‌کنند.

به این ترتیب که سگ‌ها را گرفته نگه می‌دارند و سپس در فاصله معینی روی تانک‌های خودی گوشت می‌گذارند، سگ‌ها، بوی گوشت را درک کرده و برای پیدا کردن آن به هر سو می‌دوند، تا بالاخره غذای خود را در بالای تانک می‌یابند، پس از چندین مرتبه تکرار سگ هر وقت تانکی می‌بیند، به طرف آن می‌دود، در روز جنگ به پشت یا شکم سگ‌های گرسنه مواد منفجره می‌بندند و آنها را در نزدیک تانک‌های دشمن رها می‌کنند. سگ‌ها به محض پریدن روی تانک دشمن مواد منفجره، منفجر و تانک‌ها را نیز از کار می‌اندازند، ولی در این حمله خود حیوان نیز

قطعات پوست و گوشت و استخوانش به آسمان پرتاب می‌شود که عملی غیرانسانی است. اخیراً در جنگ‌های ویتنام کمونیست‌ها از خرگوش‌ها برای انتقال و انفجار مواد منفجره استفاده می‌کردند.

روزنامه کیهان در شماره ۸۳۳۷۵ روز چهارشنبه ۱۵ اردیبهشت ماه ۱۳۵۰ می‌نویسد: آمریکا سگ‌های جنگی را از ویتنام خارج می‌کند طی اولین مرحله برنامه خروج سگ‌ها ۵۰ سگ جنگی به خانه بازگشتند.

دیروز ۵۰ سگ از ویتنام جنوبی به پایگاه هوایی «لاک لند» در تکراس به مرکز نگهداری سگ‌های وزارت دفاع منتقل شدند. گفته شد مقامات وزارت دفاع نگران آند که مبادا سگ‌ها مريض باشند و یا از جهت روانی آماده زندگی در شرایط غیرنظمی نباشند. در حال حاضر ۱۴۰۰ سگ جنگی با نیروهای آمریکایی در ویتنام جنوبی خدمت می‌کنند. اين سگ‌ها به عنوان «ردياب»، «راهنما»، «نگهبان» و «پيشتاز» با نیروهای آمریکا در ویتنام همکاري داشته اند.

نتیجه:

با استفاده از قانون پاولف بدون استفاده از عقل و فکر و پند و اندرز بلکه از طريق اعصاب میتوان سگ‌ها را طوری تربیت نمود که به تانک‌های دشمن حمله و آنها را منفجر نمایند.

نتیجه کلی:

با استفاده از قانون پاولف:

سگ‌ها را تربیت می‌کنند که با گریه‌ها زندگی مشترکی داشته باشند و گریه‌ها را تربیت می‌کنند که با موش‌ها با هم زندگی کنند.

شيرها و ببرها و پلنگ‌ها را تربیت می‌کنند، که به انسان‌ها اذیت و آزاری نرسانند.

شاید هم شما در سيرک‌ها دیده باشید که خانمی که مربی شيرها است به شيرها اشاره می‌کند که هر يك روی چهارپایه چوبي خود بنشيند و سپس حلقه‌های دایره شکل بزرگی را که پيرامون آنها پارچه پيچیده شده است آتش می‌زنند و به شيرها اشاره می‌کند که از داخل آن حلقه‌های شعله ور بپرند و پس از پرش، مربی آنها یعنی خانم آموزگار يك تکه گوشت به عنوان پاداش به آنها می‌دهد.

مردی که شب و روز با يك شير زندگی می‌کرد

با استفاده از قانون پاولف:

کوسه ماهی‌ها و سگ ماهی‌ها را تعلیم می‌دهند که از داخل حلقه ها بپرند.
در دنیایی که می‌توان به کمک اعصاب حیوانات درنده را که غریزه و طبیعت آنها جنایت و آدم کشی است برای هر منظوری تربیت کرد، به طریق اولی انسان را که علاوه بر اعصاب دارای قدرت تفکر و تکلم است برای هر منظوری و به هر شکلی می‌توان تربیت کرد.

با کشف این قانون در آینده تعداد مجرمین و تبهکاران بسیار کم خواهند شد.

استفاده از قانون پاولف در ایجاد خوشحالی و سرور

آیا به کمک قانون پاولف می‌توان خوشبخت شد؟

به نظر من خوشبختی غیر از خوشحال بودن است، زیرا ممکن است شخصی همیشه خوشحال و مسرور باشد، همیشه خندان و شادمان باشد، ولی خوشبخت نباشد، زیرا عوامل خوشبختی: سلامتی، خوشحالی، ثروت و عشق و شهرت هستند، بنابراین ممکن است کسی ثروت و عشق و شهرت نداشته باشد ولی روحیه‌ای قوی و پر از نشاط داشته باشد.

با این مقدمه می‌خواهیم بگوییم که به کمک قانون پاولف می‌توان خوشحال و با نشاط شد، ولی نمی‌توان خوشبخت کامل بود، حال بینیم چطور می‌توان به کمک فقط از اعصاب استفاده کرد و خوشحالی دائمی را بدست آورد؟

من در اکثر کتاب‌های روانی و اجتماعی می‌بینیم، که فقط به خواننده پند و اندرز می‌دهند، متأسفانه پند و اندرز اولاً اثر بسیار کمی دارد و ثانیاً آن اثر بسیار کم هم روی اشخاص اثر می‌کند که بدنی سالم و روحیه‌ای مستعد گرفتن پند و اندرز باشند، و گرنه بقیه اشخاص که بی‌شباهت به اشخاص مريض نیستند، با پند و اندرز معالجه نمی‌شوند.

تنها با پند و اندرز نمی‌توان اشخاص افسرده و غمگین را معالجه نمود، بلکه عوامل متعددی وجود دارد، که جنبه عملی آن‌ها بیشتر است، و این عوامل با نوع بیماری و شدت و ضعف آن تغییر می‌کنند. به هر حال قانون پاولف یکی از آن عوامل است، که اگر شما طبق آن عمل کنید، امید است که به خوشحال بودن عادت خواهید کرد

پول باعث غم-چطور ممکن است، پول باعث غم و اندوه شود؟ با توجه به قانون پاولف این امکان وجود دارد، که پول باعث غم و اندوه شود.

فرض کنیم هر هفته شب جمعه هوش‌نگ یک هزار ریال از بليط بخت آزمایی برنده شود، و باز هم فرض کنیم که هوش‌نگ به محض دریافت یک هزار ریال ظاهر به تأثیر و نگرانی و غم و اندوه کند و با خود بگوید، «بابا من این صد تومان را چکار کنم چرا صد هزار تومان برنده نشدم؟»

باز هم فرض کنیم که هوش‌نگ تا ده هفته، هر هفته شب جمعه یک هزار ریال برنده شود، و به محض برنده شدن به ناله و شکایت نماید و خود را به ظاهر غمگین و ناراحت نشان دهد.

پس از گذشت ده هفته، طبق قانون پاولف هوش‌نگ به محض برنده شدن بی اختیار غمگین و متأثر خواهد شد.

زیرا در این فرض مبلغ یک هزار ریال «محرك» و ظاهر غمگینی هوش‌نگ «پاسخ» قانون بارتاب شرطی است. (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) در نتیجه با اطلاع از برنده شدن یک هزار ریل اعصاب به مغز اطلاع می‌دهد و مغز فرمان غم و اندوه را صادر می‌کند یعنی در این قضیه برنده شدن پول به جای صدای زنگ و غمگین شدن به جای بزاق دهان سگ است.

عكس قضیه بالا هم صحیح است.

حالا عکس قضیه بالا را در نظر می‌گیریم، یعنی فرض می‌کنیم، بهرام هر شب جمعه یک هزار ریال پول گم می‌کند، به محض اینکه بهرام پول گم کرد تظاهر به خنديدين و رقصيدن نماید و با خود بگوید: چرا دو تا ضرر کنم یک ضرر گم کردن پول و یک ضرر غصه خوردن؟» چنانچه بهرام ده شب جمعه یک هزار ریال پول گم کند و بعد شروع به خنديدين و رقصيدن کند، طبق قانون پاولف عادت خواهد کرد و از آن پس هر وقت پول گم کند، بی اختیار و بی اراده خواهند خنديدين، زیرا بنا به قانون پاولف در این فرض «محرك» گم کردن پول و «پاسخ» عبارت از خنديدين و رقصيدن است یعنی در این فرض گم کردن پول به جای زنگ و خنديدين به جای بzac دهان سگ در آزمایش پاولف است.

بدبیاری‌های زندگی به جای گم کردن پول

گر جمال یار نبود با خیالش هم خوشیم

خانه درویش را شمعی به از مهتاب نیست

حال اگر به جای گم کردن پول که «محرك» بهرام بود، بدبیاری‌ها و گرفتاری‌ها مادی و معنوی و بدختی‌های زندگی را قرار دهیم، بهرام همیشه در مقابل مشکلات زندگی خندان و با نشاط خواهد بود.

طرز تمرین بدین شکل خواهد بود: که هر وقت در زندگی اجتماعی یک ناراحتی برای بهرام پیش بیاید، بهرام شروع به خنديدين کند و بگوید مشکلات مال مردان بزرگ است و من مانند قهرمان به جنگ این مشکلات خواهم رفت، آن‌ها را تحمل خواهم نمود و آن‌ها دیر یا زود شکست خواهم داد، اولین قدم موفقیت خنديدين است.

این خنده ممکن است در ابتداء ظاهري باشد و از ته دل نباشد، و فقط لب‌های بهرام باز شود، ولی به زودی طبق قانون پاولف این خنده حقیقی خواهد شد و به درون سرایت خواهد کرد.

در این آزمایش وقایع و حوادث ناگوار زندگی «محرك» و خنده بهرام «پاسخ» قانون پاولف است. یعنی مشکلات زندگی به جای زنگ و خنديدين به جای بzac دهان سگ در آزمایش پاولف است.

نتیجه:

بدون پند و اندرز، بلکه به کمک اعصاب می‌توان عادت به خوشحالی نمود.

بحث سوم- استفاده از قانون پاولف در تربیت و علاقه مند کردن کودکان به تحصیل

خواننده عزیز

اجازه بفرمایید حرف خیلی عجیب و خارق العاده ای بزنم، این حرف خیلی عجیب است، خیلی بزرگ است، تاکنون من این حرف را از هیچ کس نشنیده ام، در هیچ کتابی هم نخوانده ام.

اگر شما پدر و مادر هستید و بچه دارید خوب دقت کنید و اگر پدریا مادر نیستید ولی به هر نحوی با بچه و کودک سر و کار دارید، باز هم لازم است که چشم و گوشتان را باز کنید، توجه بفرمایید چه می خواهم بگویم؟

می خواهم بگویم: به کمک قانون پاولف، بدون تنبیه طفل، بدون یک کلام حرف زدن و نصیحت کردن کودک می توان دیوانه وار، شیفته و علاقمند به درس نمود.

اجازه بدھید یک مرتبه ی دیگر این جملات را تکرار کنم، شما می توانید بدون نصیحت کردن طفل، بدون نصیحت کردن با طفل، بدون تنبیه نمودن، اطفال خود را دیوانه وار شیفته و علاقمند به کتاب و درس خواندن نمایید.

من حالا این روش اعجاز انگیز تربیت کودک را خواهم گفت:

چطور کودکان را بدون تنبیه و نصیحت به درس خواندن علاقمند کنیم؟

این روش بسیار آسان است، این روش را یکی از اساتید فن هیپنوتیزم روی کودکان خود انجام داده که بدین روش بوده است

دختر من بیش از چهار سال نداشت، اولین مرتبه که از خارج به خانه آمدم، یک دفترچه نقاشی کودکستان، یک جعبه مدادرنگی و همراه آن ها یک پاکت شکلات به خانه آوردم و همه را به دخترم دادم.

دخترم از دفترچه و مداد خاطره شیرینی در ذهنیش باقی ماند، زیرا این دفترچه و مدادرنگی چسبیده و همراه با یک پاگت شکلات بود، دخترم روی زمین دراز کشید، با مداد رنگی دفترچه را خط می کشید و یکی از شکلات ها را به دهان می گذاشت.

دخترم اوراق دفترچه نقاشی را پاره می کرد و از عمل پاره کردن لذت می برد و مدادها را می شکست، ولی من هیچ وقت به او حرفی نمی زدم.

چند روز دیگر، دوباره یک دفترچه نقاشی با یک جعبه مداد رنگی همراه با یک پاکت کوچک شکلات آوردم، ولی به دخترم فقط گفتم، اگر همه این دفترچه را رنگ کنی و پاره نکنی و مدادها را نشکنی باز هم شکلات خواهی داشت.

دخترم شکلات ها را که خیلی کم بود خورد و تمام کرد، ولی من به مادرش گفته بودم، هر وقت دخترم در حال رنگ کردن است، یک شکلات روی دفترچه نقاشی او بگذارد و مادرش همین کار را می کرد.

به علاوه مادرش نزدیک آمدن من می گفت دخترم شروع به رنگ کردن کن الان پدرت می آید و اگر ببیند که تو مشغول نقاشی هستی روی دفترچه ات شکلات خوشمزه ای خواهد گذاشت، من هم همین کار را می کردم.

دخترم تا روزی که به مدرسه رفت، این برنامه گاهگاهی اجرا می شد و او علاقه عجیب و خارق العاده ای به دفترچه و مداد پیدا کرده بود، زیرا در آنها شیرینی یافته بود.

در این تجربه دفترچه به جای «زنگ» و شیرینی به جای «غذای سگ» و ایجاد علاقه به جای «بzac دهان سگ» بود، یعنی دخترم هر وقت دفترچه و مدادرا می دید، عشق و علاقه اش تحریک می شد و از دیدن دفترچه و مداد لذت می برد، خوشحال می شد و می خندید.

وقتی به خیابان می رفتم، به پشت جلد کتاب ها نگاه می کرد و خوشش می آمد و می گفت یکی از این کتاب ها را برای من بخرید.

استفاده از قانون باولف در ایجاد خوشحالی و سرور، بخش دوم

پس از رفتن به مدرسه

اولین روزی که دخترم به کلاس اول مدرسه رفته بود، وقتی به خانه برگشت و کتابش را باز و شروع به نوشتمن مشق نمود مادرش چند شکلات روی کتابش گذاشت، پاهپاهی این عمل انجام می شد.

بالاخره نتیجه این شد، که دختر من وقتی کلاس چهارم را تمام کرد بیش از ۶۰ جلد کتاب داستان کودکان مطالعه کرده بود، ایام تابستان هر دو یا چند روز یک کتاب داستان می خواند، از صبح تا شب میخواند، در کلاس پنجم وقتی مادرش مجله زن روز را می گرفت، در فاصله یک یا دو روز تمام مطالب آن را از اول تا آخر مطالعه می کرد، و الان که در کلاس ششم است، خودش شب و روز درس می خواند و از خواندن، دیکته و انشاء اغلب اوقات حداکثر نمره را می گیرد.

ولی چیزی را که من فراموش کردم، علاقه مند نمودن دخترم به درس ریاضیات بود، با اینکه ریاضیاتش متوسط و به طرف خوب است و با وجود این مانند خواندن علاقمند نیست و علاقمندی بیش از حد این طفل نسبت (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) به مطالعه نگرانی بزرگی را تولید کرده، چشم هایش ضعیف شده، زیرا

روزهای تعطیل از صبح تا ساعت ۱۱ شب یک یا چند جلد مجله و کتاب می خواند، در خیابان کتاب می خواند، در اتوبوس کتاب می خواند.

ملاحظه بفرمایید، که من به دخترم هیچ نصیحتی نکردم که درس بخواند زیرا میدانم که نصیحت نه تنها اثری ندارد بلکه برخی اوقات مضر بوده و نتیجه عکس دارد، یعنی کودک احساس فشار می کند و در داخل و درون خود تلاش می کند که اگر فرصت پیدا کند، از زیر این فشار خود را خلاص کند.

پس به کودک نباید اصلاً برای درس خواندن فشار وارد آورد، چه برسد به تنبیه کردن.

حال ببینیم اگر کودک برای درس خواندن یا ضمن درش خواندن تنبیه شود چه نتیجه‌ای خواهد داشت؟

تبیه به جای ضربه الکتریکی است که به موش وارد می شود، و نتیجه اش در موش عقب رفتن و در طفل ایجاد نفرت می باشد و چون ضربه همراه و مجاور با کتاب و درس مثل زنگ چانشین تنبیه می شود، و طفل با دیدن کتاب و درس بی اختیار و بی اراده حالت نفرت، درد و ناراحتی احساس می کند:

به هر حال نتایج تنبیه به قرار زیر است:

۱- از بین رفتن استعداد: اگر استعداد طبیعی طفل برای درس خواندن صد درصد باشد، چنانچه آموزش و پرورش توأم با تنبیه شود این استعداد او به مرور کم می شود تا جایی که جزو شاگردان رتبه آخر خواهد شد.

۲- خاصیت فنری تنبیه: تنبیه و ترس شبیه فشاری است که به فنر وارد می شود، به محض اینکه این فشار از بین رفت فنر آزادانه می جهد، به همین جهت کودک هنگام درس خواندن به محض این که احساس کند، پدر یا مادرش در خانه نیستند یا مشغول کاری هستند شروع به بازی می کند و از درس خواندن و مشق نوشتن طفره می رود.

۳- جبران به شکل عصیان: طفل تا مدامی که طفلی ضعیف و ناتوان است ترس و تنبیه را می پذیرد، ولی همین که بزرگ و قوی شد به جبران فشار و تنبیهات گذشته عصیان و مخالفت می کند، و برای جبران از درس خواندن منصرف می شود، زیرا از کتاب نفرت دارد.

۴- نادرست دانستن همه نصائح پدر و مادر: دکتر محمود صناعی رئیس دانشکده روانشناسی تهران در ترجمه اصول روانشناسی «نرمان ل. مان» در مبحث بازتاب شرطی پاولف می نویسد:

«...اما اگر رابطه کودک و پدر رابطه محبت و احترام نباشد، ممکن است خلاف ان عمل کند که پدر می خواهد.»

طبق قانون بازتاب شرطی، چون نوجوانی در تمام دوران طفولیت مورد اذیت و آزار و تنبیه بوده، لذا در نوجوانی بی اختیار (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) و بی اراده با همه نصایح و پند و اندرزهای پدر و مادر مخالفت خواهد کرد. و به صحبت های دوستان بی تجربه خویش بیشتر توجه خواهد نمود. و همین روش نتیجه فرار نمودن کودکان از منزل و ارتکاب سایر جرائم خواهد شد. تنبیه تا حدودی کم و فقط در زمانی که برای ایجاد «شرطی» به کار رود لازم است . .

رمز موفقیت چنگیز و تیمور و نادر

فرماندهان بزرگ نظامی جهان یک نفر بیش نبودند، اگر چنگیز، تیمور، یا نادر در زمان حال زنده بودند، امکان داشت قهرمانان کشتی ما در عرض چند دقیقه آنها را ضربه فنی کنند.

پس راز موفقیت آنان چه بوده است؟

موفقیت مردان نظامی بزرگ مربوط به چند عامل بوده است، که اگر قرار شد روزی کتابی در این خصوص بنویسم، آن عوامل را به طور جالب و شیرینی بیان خواهم کرد، ولی آن چه مسلم است یکی از عوامل موفقیت آنها آگاهی از حرکات انعکاسی بوده است که ضمن تجربه به آن پی برده بودند.

خود این مردان جنگجو از زمان نوجوانی آنقدر اعمال جنگی را تکرار کرده بودند که به بیماری چنگیدن دچار شده بودند.

اسکندر کبیر وقتی جایی را برای فتح کردن نداشت، می‌گریست، نادرشاه افشار روزی با یکی از علمای مذهبی صحبت می‌کرد، پرسید آیا در بهشت جنگ وجود دارد؟ آن عالم مذهبی گفت خیر در بهشت جنگ وجود ندارد، نادرشاه گفت پس بهشت به چه درد می‌خورد؟ چه لذتی می‌تواند داشته باشد؟

سرداران بزرگ نظامی به علت تکرار اعمال جنگی معتاد شده بودند، مانند معتادین به هروئین، مشروب و تریاک. رنج و غم آنها زمانی بود که جنگی در پیش نداشتند، استراحت و صلح بزرگترین رنج برای سرداران نظامی بزرگ بود.

چنگیز یک لحظه سربازان خود را آرام نمی‌گذاشت، زیرا خودش آرامش نداشت، و حتی بیچاره اراده آرامش هم نداشت، یعنی اگر چنگیز می‌خواست اراده کند، که آرام باشد و در صلح و آرامش به سر برد نمی‌توانست، زیرا مغز و سلولهای بدنش این اجازه را به او نمی‌داد.

سریازان چنگیز سالیان دراز از صبح تا نیمه‌های شب اعمال انعکاسی جنگی را تکرار می‌کردند، و هنگام حمله در حال هیپنوتیزم عمیق حمله می‌کردند، و کوچکترین توجهی به کشته شدن خود نداشتند.

سریازان تیمور نیز همینطور بودند، تیمور معجونی از هوش و نبوغ و فلسفه و سیاست و شعر و مذهب بود تمام آیات قرآن مجید را از انتها به ابتدا حفظ بود و در مقام آزمایش، یکی از آیه‌ها را برای حافظ شاعر بزرگ شیراز خواند، ولی حافظ نتوانست آیات قرآن مجید را از انتهاء از حفظ بخواند، تیمور از خواندن یک بار صد سطر شعر آن را حفظ می‌شد، و در تمام لشکرکشی‌ها مسجد چوبی متحرک منفصلی همراه داشت که در موقع لزوم دیوارهای و منارهای مسجد را سر هم می‌کرد و مشغول خواندن نماز می‌شد (برای اطلاعات بیشتر به کتاب «منم تیمور جهانگشای» مراجعه نمائید). در ضمن تیمور و چنگیز برای تقویت بازتاب شرطی پاداش خوبی برای نظامیان تعیین می‌کردند، می‌گفتند هر کس هر چه غنیمت جنگی به دست آورد متعلق به خودش است.

نادرشاه هنگام حمله از عبارت الله اکبر استفاده می‌کرد، بدین ترتیب که همه سریازان عبارت الله اکبر را با صدای محکم، بلند تکرار می‌کردند و در این حال تهیج می‌شدند و بی‌مهابا به قلب سپاهیان دشمن فرو می‌رفتند.

عبارت «الله اکبر» درست به جای زنگ آزمایشگاه پاولف انتخاب شده بود.

رنجر- در زمان حال برخی از نظامیان مستعدتر دوره‌های سختتری را برای چنگیدن در ارتش‌ها می‌بینند، که این دوره‌ها را به نام «رنجر» می‌خوانند و این عده از نظامیان هنگام تمرین، در مقابل حریف و حمله نعره خاصی می‌کشند و این نعره درست به جای همان زنگ آزمایشگاه پاولف است.

برای اینکه از جوانان ترسو افرادی جانباز و سریاز ساخته شوند چه باید کرد؟

با استفاده از قانون بازتاب شرطی می‌توان از جوانی ترسو، فردی شجاع و سریاز و جانباز تربیت کرد، و راه آن بسیار آسان است.

مثلاً- به عنوان آزمایش بیست نفر جوان ۱۸ ساله را با حقوق مکفى استخدام می‌کنیم و به این عده می‌گوییم که شما را می‌خواهیم در مدت سه سال برای مشت- زنی تربیت کنیم، و به مدت سه سال هر روز صبح و عصر این عده را تحت نظر استاد ورزش برای مشت زنی تربیت می‌کنیم، و مرتب بین این عده و عده‌های ضعیفتر مسابقه برقرار می‌کنیم، و به محض پیروزی با دادن جایزه آنها را مورد تشویق قرار می‌دهیم.

در مرحله دوم ممکن است بعد از سه سال به این عده بگوییم با یک عده باید بجنگیم و شما باید با مشت همه آنها را بکویید، این عده با اشتیاق قبول خواهد کرد و وقتی در مرتبه اول با عده‌ای زد و خورد واقعی کردند و آنها را مفصل کنک زند روچیه جنگی آنها خیلی بالا خواهد رفت و اگر در چند زد و خورد شرکت کنند پس از چهار یا پنج سال این عده جوان ترسو تبدیل به بیماران مشزنی خواهند شد، یعنی اگر یک هفته مشت نخورند یا نزنند عصیانی، نگران و بیمار خواهند شد، این عده مانند معتادان به مواد مخدر معتاد به مشتنی شده اند، در اینجا دیگر عقل و منطق کار نمی‌کنند، کافی است به این عده دشمن را نشان دهید، بی اختیار و بی‌اراده با یک شوق و هیجان خاصی به دشمن حمله خواهند کرد.

ینی چری‌های عثمانی- در یک دوره‌ای از اریخ عثمانی‌ها سپاهیان خود را همینطور تربیت می‌کردند، سلطان سليم عثمانی سپاهی داشت به نام «ینی چری» یعنی سپاه جدید «اشتن متز» آلمانی درباره این سپاه می‌نویسد: «... سلاطین عثمانی، سپاه «ینی چری» را طوری تربیت می‌کردند که جز جنگ، هیچ چیز نمی‌توانست آنها را مشغول کند، اگر در حال صلح به سر می‌بردند، مبادرت به شورش می‌کردند و امنیت را در داخل کشور از بین می‌بردند و زمانی سبب تغییر سلاطین عثمانی می‌شدند، امروزه، در بین ارتش‌های جهان نمونه‌ای وجود ندارد که نماینده سپاه «ینی چری» باشد و در گذشته هم وجود نداشت و فقط ارتش «اسپارت» در ازمنه قبل از میلاد و زمانی که «اسپارت» یک ملت نیرومند بود قرینه‌ای برای سپاه «ینی چری» در عثمانی محسوب می‌شد.

ملل گذشته می‌گفتند سه چیز علاج ندارد، اول سیل، دوم زلزله، سوم ینی چری و در بعضی موارد اسم و مشاهده سربازان مزبور که او نیفورم مخصوص داشتند کفایت می‌کرد که خصم، میدان را خالی کند.

افراد این سپاه را از پانزده سالگی برای تعلیم جنگ دعوت می‌کردند و هفت سال تحت تعلیم و تربیت بودند و بعد از آن چون بنیه آنها قوی می‌گردید و رشد می‌نمود آنها را تحويل سپاه (ینی چری) می‌دادند و هشت (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) سال دیگر این جوانان در آن سپاه فنون جنگی را فرا می‌گرفتند و بعد از ۱۵ سال آن‌ها را لایق می‌دانستند که به میدان جنگ بفرستند، بنابراین تعلیم و تربیت یک سرباز از آن سپاه زیده و برجسته پانزده سال طول می‌کشید.

از پادشاهان عثمانی آنان که علاقه به جنگ داشتند و دائمًا می‌جنگیدند مورد علاقه ینی چری بودند ولی آنها یکی که صلح جو بودند و نمی‌جنگیدند مورد بی‌مهری و کینه ینی چری بودند.

در حال حاضر در جهان در ارتش‌هایی که افسران، درجه‌داران و سربازان با روش‌های قدیمی یعنی با روش استفاده از عقل و اراده و تمایل تربیت می‌شوند ارزش جنگی آنها کم است، مگر کسانی که دوره رنجی را می‌بینند که آنها تا حدود بسیار

کمی برای جنگیدن شرطی می‌شوند مگر آن عده که تمرين بیشتری می‌کنند و یا استاد هستند.

علت اصلی آن هم این است که فرماندهان نظامی در حال حاضر از قانون بازتاب شرطی بی‌اطلاع هستند.

به علاوه از قانون تلقین نیز برخی از آنها فقط اطلاعات تجربی دارند، ولی از فن تشویق تا حدودی استفاده نمی‌شود.

بزرگ‌ترین نقصی که در مراکز آموزشی ما در ارتش وجود دارد، فقدان دکتر متخصص در تعلیم و تربیت است، به نظر من هر مرکز آموزشی حداقل یک یا دو نفر دکتر روانشناس متخصص در تعلیم و تربیت باید به عنوان مشاور همراه داشته باشند، به علاوه چند نفر پسیکانالیست (یا روانکاو) و مددکار اجتماعی نیز لازم است.

به نظر من، روانکاوان یا مددکاران اجتماعی در مراکز آموزشی، درست نقش روغن موتور را دارند و تا آن جا که ما می‌دانیم، نواد درصد از صحت و سلامت تمام دستگاه و پیچ و مهره‌های لغزende و گردنه ماشین‌آلات بستگی به روغن‌های مربوطه دارد.

به هر حال برای بالا بردن ارزش جنگی سربازان و درجه‌داران و افسران باید فرماندهان جوان را با قانون بازتاب شرطی آشنا کرد، و فن استفاده از قانون بازتاب شرطی را در زمینه‌ای عمیق‌تر و مفصل‌تر تدریس نمود و آموزش‌های نظامی باستی بر پایه این کشف علمی و ارزنده جدید قرار گیرد.

نتیجه کلی:

با استفاده از قانون بازتاب شرطی پاولف به نیت زیادی می‌توان سربازان را به طور غیرارادی و خود به خودی آماده جنگ و جانبازی کرد.

البته من نمی‌خواهم انسان را معادل حیوان قرار دهم، بلکه در این مبحث نظر و عقیده و روی سخنام با جوانان جانبازی است، که از روی عقیده و ایمان و با آگاهی کامل می‌خواهند و مایلند، در کشور خود، در مقابل دشمنان از حق و حقیقت دفاع کنند، ولی از جنگیدن برخلاف میل ظاهری خودشان می‌ترسند، بنابراین، به این عده از جوانان و سربازان وطن‌پرست و نوع‌دوست اعلام می‌شود، که به کمک قانون بازتاب شرطی می‌توانند، ترس خود را از جنگیدن با دشمن از بین ببرند.

استفاده از قانون پاولف در پزشکی و روان‌پزشکی

گرفتن شیره معده چهایاپیان

به کمک قانون بازتاب شرطی می‌توان شیره لازم معده را از معده حیوانات گرفت و طریق آن عیناً روش جاری ساختن بزاق دهان سگ است.

مثلاً می‌خواهند از معده اسب شیره معده لازم را به دست آورند. ما می‌دانیم که معده برای هضم غذا اسید و سایر شیره‌های معده‌ای ترشح می‌کند، حالا اگر چندین مرتبه هنگام دادن غذا به اسب زنگی را به صدا در آوریم پس از مدتی فقط با صدای زنگ، معده اسب شیره لازم را مترشح می‌کند.

چرا صدای زنگ تولید وحشت و اضطراب می‌کرد.

اجازه بفرمایید یکی دو داستان هم از نوشه‌های آقای خواجه نوری نقل کنیم. آقای خواجه نوری در کتاب شگفتی‌های جهان درون می‌نویسد: «دوستی دارم چهل و چند ساله که مردی است قوی و سالم و شاد و خوش مشرب، ولی از شنیدن صدای زنگ و ساعت‌های بزرگ چنان وحشت و ناراحتی به اوئی دست می‌دهد که موجب تعجب خودش می‌گردد. همه از این حالت او در تعجب‌اند و خودش بیش از همه».

بالاخره این شخص خاطرات زمان کودکی خود را به یاد می‌آورد، معلوم می‌شود که در زمان طفولیت پشت (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) مسجد سپهسالار منزل داشتند، در شبی که مادر این طفل در حال جان کندن بوده است، زنگ ساعت بزرگ مسجد سپهسالار هم پشت سر هم صدا می‌کرده است.

در این رویداد صدای زنگ «محرك» و ترس و وحشت این شخص «پاسخ» بازتاب شرطی است که در زمان طفولیت تا سن چهل و چند سالگی اثر خود را در شعور باطن این شخص باقی گذاشته است.

راه معالجه:

راه معالجه این شخص این است که اولاً : باید علت ترس و وحشت خود را از صدای زنگ ساعت‌های بزرگ بداند و اگر در حالت بیداری نتواند به خاطر بیاورد، در حال هیپنوتیز به سهولت به یاد خواهد آورد.

ثانیاً - بعد از آگاهی از علت در حال هیپنوتیز بایستی تلقین شود تا ترس و وحشتیش از بین برود.

قیافه‌ی خانمی که شبیه زن پدر بود

در رویداد زیر قیافه خانمی که شبیه زن پدر بوده تولید ناراحتی می‌کند. «... یک خانمی از دوستان من که به اصول روانشناسی تا اندازه‌ای آشنا بود برایم تعریف می‌کرد، که در یک مهمانی دعوت داشت و در ساعت اول هم خیلی خوش و شاد

بود. می‌گفت و می‌خندید ولی می‌گفت با وجود این یک مرتبه پس از یک ساعت اول دیدم احساس غم و اندوه بسیار شدیدی در من پیدا شد. دیگر تمام این اشخاص به نظرم غیرجالب بودند. موزیکی که می‌نواختند به نظرم کسل کننده می‌آمد، خلاصه اندوه سیاهی سراپایی مرا گرفته بود. به طوری که خانم توضیح می‌داد، ابتداء خودش هم نمی‌دانست چرا یک مرتبه تغییر کرد.

همین طور غم و اندوه او ادامه یافت تا مهمانی تمام شد و رفت منزل. مدتی روی این موضوع فکر کرد، که چه چیز موجب گردید که یک حالت اندوه به این شدیدی شبنشینی او را تلخ کند، یک مرتبه به یادش آمد که این حالت از وقتی شروع شد که فلان خانم را دید. یعنی می‌گفت درست چند دقیقه بعد از آشنایی با آن خانمی که تازه وارد مهمانی شده بود، این حالت به من دست داد. خوب، من وقتی به آن خانم معرفی شدم مثل معمول خوش و بش کردیم و تمام شد. این خانم را اصلاً نمی‌شناختم و به من اهانتی نکرده بود، خیلی هم گرم و نرم با من صحبت کرد. هیچ دلیل ظاهری وجود نداشت که حضور این خانم در مهمانی باعث ناراحتی من بشود.

پس از چند دقیقه به خاطرم آمد که لباس این خانم، موهای این خانم و خنده این خانم عیناً شبیه یک زنی بود که در ایام کودکی من، زن پدرم شده بود. زن پدری که در روح حساس بچگی من یک جهنمه غیرقابل تحمل به وجود آورده بود که بی-اندازه مرا رنج و شکنجه می‌داد. البته مدت‌ها بود که این مطلب را به فراموشی سپرده و زن پدرم را هم بخشیده بودم، و روابطم هم الان با او خیلی عادیست...»

در این داستان بالا، قیافه آن خانم ناشناس که شبیه زن پدر بوده به جای «زنگ» و «محرك» خارجی است، اندوه و نگرانی خانم به جای بزاق دهان سگ آزمایشگاه و «پاسخ» قانون بازتاب شرطی است که در اثر آن از زمان کودکی باقی مانده است.

معالجه برخی از بیماری‌های روانی با استفاده از قانون پاولف

برای اینکه روش معالجات برخی از بیماری‌های روانی را به وسیله قانون پاولف برای شما بگویم ناچارم قبلًا سه قانون پاولف را برای شما تعریف کنم، زیرا پاولف علاوه بر یک قانون بازتاب شرطی که تا اینجا برای شما بیان کرده ام، سه قانون دیگر به مرور کشف نمود که آنها را به طور اختصار برای شما تعریف می‌کنم.

شروع کشف این سه قانون مثل بسیاری از اختراقات و اکتشافات دیگر اتفاقی بود، یعنی آمدن سیل موجب کشف این سه قانون شد، برای شما خیل جالب است که چطور ممکن می‌شود آمدن سیل باعث کشف سایر قوانین تحریکات انعکاسی شود، حالا در زیر ملاحظه خواهید کرد که چطور سیل باعث پیدایش سه قانون دیگر بازتاب شرطی شد.

سیل و تحریکات عصبی

در سال ۱۹۲۴ در لنینگراد سیل بزرگی آمد و این سیل همراه با بی احتیاطی و بی-نظمی متصرف آزمایشگاه پاولف باعث کشف بسیار جالبی شد، به این ترتیب که در غیبت مأمور آزمایشگاه، سیلاب فضای آزمایشگاه را پر کرد و وحشت و اضطراب زیادی در سگها که در قفسهای خود محبوس بودند و نمی‌توانستند از آن خارج شوند به وجود آورد. به هنگام مراجعت متصرف پدیده عجیبی مشاهده شد، که مقدمه ای برای مطالعات بیشتر گردید.

عوض شدن جای عواطف دوستی با دشمنی به علت فشار زیاد به اعصاب

پاولف مشاهده کرد که رفتار سگها که طی مدت دراز تحت شرایط معینی واقع شده و حالت بسیار دوستانه ای نسبت (سایت هیپنوتویسم دات ای آر) به مأمورین آزمایشگاه پیدا کرده بودند به کلی عوض شده و حالت بسیار خصمانه ای نسبت به او و متصرفیان نشان می‌دهند این پدیده باعث شد که پاولف تحقیقات دیگری را آغاز کند و به نتایج برسد.

پاولف متوجه که قدرت تحمل دستگاه اعصاب سگ حد دارد و پس از آن حد چنانچه فشار و «محرك» خارجی باز هم بیشتر شود، به ترتیب از یاد شدت ممکن است یکی از این سه حالت زیر پدید آید.

مرحله اول- حالت یکنواخت

مرحله اول که پاولف آن را حالت یکنواخت، متساوی یا یکسان فعالیت مغزی نامیده عبارت از حالتی است که در آن حالت پس از فشار به اعصاب و خسته نمودن انسان یا حیوان. تأثیر «محرك» قوی و ضعیف روی بدن یکسان است.

برای اینکه موضوع بهتر فهمیده شود، من درباره «محرك» قوی و ضعیف و اثر آن کمی توضیح می‌دهم.

پاولف هنگام غذا دادن به سگ آزمایشات مختلف نمود. مثلاً به سگ غذای خیلی کمی داد و زنگ را یک مرتبه خیلی آهسته به صدا درآورد و سپس غذای بیشتری داد و زنگ را چندین مرتبه محکم به صدا در آورد.

در این دو آزمایش مشاهده کرد، که وقتی صدای زنگ ضعیف و تک زنگ است بزاق دهان سگ کم ترشح می‌شود، و وقتی صدای زنگ محکم و ممتد است آب دهان سگ بیشتر وارد لوله آزمایش می‌شود، یعنی وقتی (محرك) ضعیف است «پاسخ» هم ضعیف است و وقتی «محرك» خارجی قوی است «پاسخ» هم قوی است.

جريان برق به جای زنگ

پاولف به جای زنگ، از جريان ضعيف برق استفاده کرد، يعني هر وقت به سگ غذا می‌داد، به جای اينکه زنگ را به صدا درآورد، فقط برق ضعيفی به پای سگ وصل می‌شد. وصل جريان برق هم درست نتيجه اش مثل صدای زنگ بود، يعني پاولف پس از چند مرتبه همراه کردن برق با غذا يك مرتبه فقط جريان برق را به پای سگ منتقل کرد، مشاهده نمود که باز هم بزاق دهان سگ جاري شد.

پاولف جريان برق ضعيفی وصل کرد و غذای کمتری داد و جريان برق قوی‌تری وصل کرد و غذای بیشتری داد و نتيجه گرفت، که وقتی ضربه الکتریکی ضعيفی به سگ وارد می‌شود، آب دهان سگ خیلی کم جاري می‌شود، يعني «پاسخ» ضعيف است و وقتی ضربه الکتریکی قوی‌تری وارد می‌آورد، آب دهان سگ بیشتر جاري می‌شود يعني در مقابل «محرك» قوی‌تر «پاسخ» قوی‌تر است.

پس از اين توضيح مختصر به اصل موضوع بر می‌گردیم، پاولف آزمایشات دیگری را شروع کرد، يعني نخست سگ را خسته کرد و به وسائل مختلف به اعصاب سگ فشار وارد آورد، بعد جريان برق ضعيف و قوي را وصل کرد، مشاهده نمود که در هر دو حالت نتيجه يكی است، يعني تعداد قطرات آب دهان در هر دو دفعه يك اندازه است. پس نتيجه گرفت.

چنانچه سگ خسته شود و قبلًا فشار به اعصابش وارد آمده باشد تأثير (محرك) قوي و ضعيف بر روی سگ يکسان است.

انسان‌ها هم همینطور هستند

عين همين عکس العمل ياد شده بر روی انسان‌ها هم دیده می‌شود، مثلاً هنگام خستگی زياد از مشكلات و حوادث زندگی تأثير وقایع مهم يا بى اهمیت برای انسان يکسان است. از نظر کسی که اعصابش خسته است، تأثير شنیدن خبر برنده شدن صد هزار تومان و صد تومان يکسان است.

شاید شما هم در اثر گرفتاری‌های زندگی به اين حالت دچار شده باشید، وقتی در زندگی اجتماعی بنا به عللی فشار زياد به اعصاب شما وارد می‌شود احساس می‌کنيد، که از زندگی لذت نمی‌بريد، زندگی به (سایت هیپنوتیسم دات ای آر) نظرتان پوچ و بی‌معنی می‌آيد، نه از شادی‌ها شاد می‌شود و نه از غمها غمگین، نه از زنده بودن خود لذت می‌بريد و نه به کشته شدن اهمیت می‌دهید، هیچ عاملی نه شما را خوشحال‌تر و نه غمگین‌تر می‌کنید. احساس پوچی و بیهودگی می‌کنید.

البته فراموش نشود، که این موضوع از اعجاز بزرگ طبیعت است، زیرا کسی که محکوم به اعدام است، وقتی بیش از حد به اعصابش فشار وارد شد، در برابر اعدام و مرگ بیتفاوت و خونسرد می‌شود، در مقابل چوبه دار یا گلوله های جنگ-افزار (تفنگ) خونسرد، و بی اعتماد و بیتفاوت می‌شود شخص محکوم به اعدام اگر به اندازه کافی فشار بر اعصابش وارد آمده باشد، هیچ احساس ترس و وحشتی نمی‌کند.

نتیجه:

پس از فشار به اعصاب و خستگی، تأثیر (محرك) قوی و ضعیف خارجی روی بدن انسان یا حیوان یکسان است.

حالت دوم- حالت متناقض

پاولف در آزمایش‌های خود فشارهای خارجی را بیشتر کرد، اعصاب سگ را بیشتر از حالت اول خسته نمود، در چنین حالتی مشاهده کرد، که سگ در مقابل «محرك» قوی هیچ «پاسخی» و عکس العملی نشان نمی‌دهد، ولی بر عکس در مقابل «محرك» ضعیف پاسخ می‌دهد.

پس مرحله دوم یا حالت متناقض عبارت از حالتی است که اگر اعصاب سگ بیش از اندازه حالت اول خسته شود، هنگام آزمایش سگ در برابر «محرك» قوی «پاسخ» نمی‌دهد «یعنی بzac دهانش ترشح نمی‌شود ولی در برابر «محرك» ضعیف «پاسخ» می‌دهد، یعنی بzac دهانش ترشح می‌شود.

اثر حالت متناقض در انسان

اثر حالت متناقض در انسان دیده می‌شود، به این ترتیب که انسان در اثر ناراحتی-های شدید عصبی ممکن است، ضربه های قوی وارد بر روی عضلاتش را حس نکند، ولی تماس جزئی سوزنی را با کف پایش حس کند، یعنی در اثر ضربه ضعیف ناراحت شود.

به همین دلیل است اشخاصی که به علل گرفتاری‌های شدید و خطرناک زندگی فشار زیاد به اعصابشان وارد می‌شود، در زیر باز ناملایمات بسیار سنگین، بی-تفاوت هستند ولی در اثر کوچک‌ترین حرفری ممکن است منفجر شوند، فریاد راه بیاندارند، بکشند یا خودکشی کنند.

مرحله سوم- حالت بسیار متناقض

سومین مرحله عکس العمل دفاعی را پاولف مرحله «بسیار متناقض» نامیده و آن همان تأثیری است، که سیل معروف در رفتار سگ‌ها گذاشته بود. در این مرحله

بازتابهای شرطی مثبت، ناگهان منفی می‌شوند و بازتابهای شرطی منفی، مثبت می‌گردند.

مثلاً سگ نسبت به نگهبانی که دوستش بوده دشمن می‌شود، و نسبت به نگهبانی که دشمن می‌دانسته احساس دوستی می‌کند.

و این حالت متناقض وقتی مشاهده می‌شود که فشار و خستگی عصبی وارد بیش از اندازه باشد.

پاولف برای خسته و عصبانی کردن سگ‌ها، حرکه‌های شرطی را بدون نظم و ترتیب به کار مببرد، یا سگ را به وسیله کار زیاد و بی‌خوابی خسته می‌کرد، و مرحله خستگی و عصبانیت سگ را بیشتر می‌نمود و سپس تأثیر «محرك» ها را می‌سنجد.

مرحله سوم در انسان نیز دیده می‌شود، یکی از نتایج وارد آوردن فشار بیش از اندازه به اعصاب انسان، تغییر عقاید سیاسی و مذهبی است که در پست بعد توضیح بیشتری خواهیم داد.

مورد استفاده مرحله سوم در معالجه بیماری‌های روانی

یکی از موارد برجسته، استفاده از این کشفیات معالجه جنون و بیماری‌های روانی دیگر، با استفاده از شوک برقی که هنوز در بعضی از کشورها من جمله روسیه، انگلستان و ایران مرسوم است. در این مورد با وصل کردن جریان برق به دستگاه اعصاب و مغز مریض، مرحله سوم از بازتاب شرطی یعنی حالت «بسیار متناقض» را در بیمار به وجود می‌آورند و پس از آن سعی می‌کنند با تلقین، افکار و رفتار قبلی او را از میان ببرند.

همین روش درباره بیماران روحی جنگ جهانی دوم نیز به کار برده شد و نتایج بسیار سودمندی داشت. سربازانی که مرگ را از نزدیک به چشم دیده بودند، به بیماری‌های مختلف روانی، اضطراب، آشفتگی خاطر و تشویش دچار گردیدند.

بیشتر این بیماران با استفاده از کشفیات پاولف و با فشار به دستگاه اعصابشان به وسیله برق و داروهایی که همین تأثیر را در دستگاه اعصاب انسان دارند، معالجه شدند.

این روش امروزه در «پسیکیاتری» یا همان روانپردازی متداول است و علاوه بر استفاده از شوک برقی و دارو با پایین آوردن مقدار قند بدن به وسیله تزریق انسولین و تلقین افکار امیدبخش، بیماران روحی را معالجه می‌کنند.

هر وقت به هر نحوی اعصاب شخص خسته شود، میزان تلقین پذیری بالا می‌رود، در نتیجه ارگانیزم برای هیپنوتیزم آماده می‌شود. بنابراین این طریق معالجه را می‌توان نوعی معالجه از طریق هیپنوتیزم دانست.

کشف بازتاب‌های شرطی به وسیله هیپنوتیزم

بازتاب شرطی با هیپنوتیزم رابطه نزدیکی دارد، «سلی لوکرون» در کتاب «هیپنوتیزم» می‌نویسد که روان‌شناس روس «پلاتی نوف» در کتابی به نام «کلام» که به روسی انتشار یافت و بعداً ترجمه انگلیسی آن منتشر گردید، توضیح می‌دهد که خیلی از روانکاران روسی برای کشف اثرات بازتاب شرطی از هیپنوتیزم و عواملی که محرک آنها است استفاده می‌کنند زیرا در این موقع خاطرات بیمار به لحظاتی بازگشت می‌کند که این واکنش بروز کرده است، و همین‌که رابطه‌ای پیدا شد تا علت معلوم شود (انعکاس) یا همان «بازتاب» به خودی خود از بین می‌رود (سایت هیپنوتیسم دات ای آر) و در حقیقت این نتیجه یک عمل «بازکش» از هیپنوتیزم است زیرا بازتاب شرطی نمایشگر پاره‌ای از تلقینات مشابه «بازکشی هیپنوتیکی» است. پس بدین ترتیب به محض کشف علت بیماری در حال هیپنوز بازتاب از بین می‌رود.

«پلاتی نوف» مدعی است روش‌های خاص او در ۷۸ درصد بیمارانی که تحت درمان او بوده‌اند اثر داشته است و اگر چنین چیزی حقیقت داشته باشد این تکنیک از تعلیمات فروید خیلی والاتر است.

نتیجه کلی مبحث بازتاب شرطی تا این بخش:

- ۱- با استفاده از سایر بازتاب‌های شرطی پاولف، می‌توان برخی از بیماری‌های روانی را معالجه کند.
- ۲- بهترین طریق کشف بازتاب‌ها، هیپنوتیزم است و به محض کشف علت از طریق هیپنوتیزم، انعکاس‌های شرطی شکسته می‌شوند و از بین می‌روند و بیمار بهبود می‌یابد، پس می‌بینیم که هیپنوتیزم از بین برنده بازتاب‌های شرطی است؛ و در ضمن به وجود آورنده بازتاب‌ها نیز می‌باشد.

استفاده از قوانین پاولف در امور اجتماعی

- الف- استفاده از امور سیاسی
- ب- استفاده در امور مذهبی
- الف- استفاده از قوانی پاولف در امور سیاسی و زندگی

از زمان‌های قدیم، دانشمندان و سیاستمداران هر یک به نحوی طبق مطالعات و تجربیات شخصی از قوانین تحریکات انعکاسی استفاده می‌کردند و اگر کسی علاقه‌مند به جمع‌آوری موارد مختلف استفاده از بازتاب‌های شرطی باشد می‌تواند با مطالعه تاریخ، آنها را جمع‌آوری کند، از جمله استفاده معاویه از قانون بازتاب شرطی علیه حضرت علی(ع) می‌باشد که در زیر به طور خلاصه گفته می‌شود.

گریه معاویه- روایت است که معاویه برای این‌که افکار کودکان را از ابتدای کودکی علیه حضرت علی(ع) تحریک کند، دستور داده بود بچه گریه‌هایی به خانواده‌هایی که دارای بچه کوچک هستند بدهنند، و آنها (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) را گریه‌های معاویه صدا بزنند. پس از آن‌که بچه‌های کوچک با بچه گریه‌ها انس و الفتی برقرار می‌کردند، یک روز صبح بیدار می‌شدند و می‌دیدند که گریه‌هایشان نیست و می‌گفتند که گریه‌های شما را «علی» برده و به این ترتیب در کودکان نفرت و خصومتی نسبت به حضرت علی(ع) برانگیخته می‌شد.

نتیجه:

با استفاده از قانون پاولف می‌توان حس نفرت و خصومت اشخاص را نسبت به رهبران سیاسی و مذهبی برانگیخت و بالعکس علاقه‌مند نمود.

استفاده سیاسی کمونیست‌ها از قانون پاولف در جنگ کره

طبق اطلاعاتی که محققان دنیای غرب به دست می‌دهند در جنگ کره با استفاده از مطالعات پاولف، اسیران جنگی را بدون شکنجه وادرار به اعترافاتی علیه دولت و حکومت خود می‌کردند. به این ترتیب که اسیر جنگی را مدت‌ها تنها در گوش‌های می‌انداختند و فشارهای مختلف روحی به او وارد می‌آورند. مثلًاً اسیران جنگی را روزهای متوالی بلا تکلیف رها می‌کردند، از جرم و مجازاتش حرفی نمی‌زدند و به حال تشویش و اضطرابش وامی‌گذاشتند. به علاوه با کم غذایی و نقصان وسائل آسایش و استراحت، او را از لحاظ بدنی نیز خسته می‌کردند، در عین حال از دوبت و دستگاه حاکمه‌اش بد گفته، آنها را فاسد می‌خوانند و هر چند وقت یکبار از خیانت و اعتراف یکی از دوستان اسیرش صحبت کرده و اراده و روحیه او را بدين ترتیب متزلزل می‌ساختند. به طوری که بالآخره پس از ایجاد مرحله سوم یعنی حالت «بسیار متناقض» پاولف، اسیر جنگی به کلی تغییر روحیه داده زندانیان خود را دوست پنداشته، دولت خود را خائن خوانده و با اعتراف کتبی به گناه و خیانت خود از زندانیان خود تقاضا می‌کرد که با اجرای مجازات شدیدتری نسبت به او از گناهان گذشته و عذاب و جدانش بکاهند. وقتی به اعصاب انسان بیش از حد فشار وارد شود، شخص برای تلقین پذیری آماده می‌شود.

چگونه داریوش به کمک قانون بازتاب شرطی به پادشاهی رسید.

دکتر محمود صناعی در کتاب روانشناسی آموختن می‌نویسد: «... وقتی مقرر شد جانشین کمبوجیه به این ترتیب معین شود که سرداران ارشد ایران روز بعد بر اسب سوار شوند و تا محل معینی بتازند و اسب هر کس نخست شیوه کشید او را به پادشاهی ایران بردارند، میرآخور داریوش حیله‌ای اندیشید. اسب داریوش را شب پیش به محل معین برد و در آنجا به او مادیانی نشان داد. اسب چندین بار شیوه کشید. صباح روز بعد اسب داریوش از دیدن آن محل شیوه کشید و سوار خود را به شاهنشاهی ایران رساند.

در این رویداد محل مربوطه «محرك» و شیوه اسب «پاسخ» شرطی می‌باشد. در سیاست و کشورداری و در انتخابات و رسیدن به مقاصد سیاسی، کسانی که علاوه بر پول، اطلاعات بیشتری درخصوص قانون بازتاب شرطی و تلقین روانکاوی دارند موفقیت بیشتری کسب خواهند کرد، و اگر هدف رسیدن به حق و حقیقت باشد موفقیت سریع‌تر است.

نتیجه:

با استفاده از قانون پاولف می‌توان افکار و عقاید اشخاص را نسبت به دولت متبعو خود تغییر داد.

راز بزرگ به دست آوردن دل معشوق با استفاده عشق و نامزدها از قانون بازتاب شرطی.

وقتی نامزدها و عشاق به دیدار معشوق می‌روند و هدیه‌ای همراه می‌برند در واقع با استفاده از قانون بازتاب شرطی ایجاد علاقه بیشتری می‌نمایند و اگر این هدیه و شیرینی در هر مرتبه ملاقات داده شود، مسلماً جلسه به جلسه میزان درجه و تب عشق بالاتر می‌رود، بدون این‌که معشوق علت بالا رفتن درجه تب عشق خود را بداند که چیست؟

همچنین به عکس، دختران برای ازدیاد عشق و عاشق نسبت به خود و وادار کردن پسران به ازدواج می‌توانند از این حریبه واقعاً موثر استفاده کنند. یعنی هر وقت به ملاقات عاشق می‌روند، یک جفت جوراب، یک کراوات، یک جفت دکمه سر دست، یک پیراهن و ... به عاشق دلخسته خود هدیه کنند و بدین ترتیب هر جلسه پای عاشق را برای ازدواج بیشتر جلو بکشند.

یکی از راه‌های تغییر دادن افکاردوستان و اطرافیان و همراه کردن مردمان با عقاید خود، استفاده از همین قانون پاولف است.

با چند مرتبه هدیه دادن و پذیرایی کردن گرم و صمیمانه، به سهولت می‌توان تلقینات لازمه را به عمل آورد، و مخالفین را با خود موافق نمود. اکثر زیرکان و رندان

دیر طبق تجربیات شخصی ناآگاه از این قانون یاولف استفاده می‌کنند و به درجات و ترفيعاتی نائل می‌شوند.

پرده از راز و علل ازدواج‌های نامناسب برداشته می‌شود.

کسی نمی‌دانست که علل ازدواج‌های نامناسب ولی به ظاهر درست، همان قانون بازتاب شرطی بوده است.

مردان و زنان مسن برای این که جوانترها را به دام ازدواج بیندازند، از قانون بازتاب شرطی استفاده می‌کنند.

گاهی دختر یا پسر جوان و زیبایی به دام ازدواج رشت و ناجوری اسیر می‌شود، ولی در آغاز متوجه نیست، پس از مدت کوتاهی آگاه می‌شود که فریب خورده است. این قانون بازتاب شرطی است که ویرا فریب داده است، این فریب کاملاً ناآگاه بوده است، ولی زوج و زوجه مقابل و حتی همه مردم (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) و خانواده‌های نزدیک این جوان فریب‌خورده هم به او می‌گویند «خودت از روز اول خواستی، مگر چشم و گوش نداشتی، حالا که هوست فرونشسته و دلزده شده ای مخالفت می‌کنی». جوان بیچاره هم که خود را در ظاهر مقصراً می‌بیند سکوت می‌کند، زیرا نمی‌داند و نمی‌فهمد که تحت تأثیر قانون قوی بازتاب شرطی به طور غیر ارادی به دره ازدواج نامناسب سقوط کرده است. این طور قانون بازتاب شرطی موجب ازدواج‌های ناصحیح می‌شود.

چطور مرد مسن و زشتی دختر زیبایی را به ازدواج خود در می‌آورد؟

مرد ۴۹ ساله بود و صورت سیاه و زشتی داشت و دختر ۱۹ ساله و زیبا، مرد به خانه دختر آمد. محبت کرد، هدیه و کادو آورد، برای دختر لباس‌های گوناگون خرید، به شام و میهمانی و رقص دعوت کرد. شیرینی و شکلات داد، دل خانه و خانواده را به دست آورد، هیکل و قیافه زشت مرد، جلوه‌ی از شهد و شیرینی و خوشی بود، بالاخره دختر تا حدودی عاشق مرد شد و رضایت به ازدواج داد، ولی پس از یکسال اثر قانون بازتاب شرطی از بین رفت و فقط واقعیت به جا ماند، هر چه دختر می‌گفت من این مرد را از اول دوست نداشتم کسی باوز نمی‌کرد.

پسری که به دام ازدواج دختری مسن‌تر از خودش گرفتار شد.

در حال حاضر پسران جوان بیشتر به دام ازدواج‌های نامناسب اسیر می‌شوند و این بستگی به آن دارد که دختر تا چه اندازه از فن بکار بردن قانون بازتاب شرطی آگاهی داشته باشد.

خانم بیوه ۴ سال از پسر مسن تر بود . پرویز بیش از ۲۲ سال نداشت. محبتها و نوازش های دختر و پذیرایی های گرم خانوادگی دختر از پسر، احتیاج شدید جنسی پسر از طرف دیگر وی را به دام ازدواج خانم بزرگ تر از خود و نازیبا و زشت اسیر کرد، وقتی اثرات قانون بازتاب شرطی از بین رفت، پسرک معتمد به الکل شد. شب ها دیر به خانه می آمد، مغموم و سرگردان بود. ولی لااقل چه خوبست که این قبیل خانمهای زرنگ پس از ازدواج هم از قانون بازتاب شرطی باز هم استفاده کنند و برای شوهر و پسر بچه شان مطبوع و شیرین باقی بمانند - نه این که وقتی (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) خوشان از پل گذشت عصیان و طغیان کنند و هر لحظه بگویند: چشمکت کور، خودت خواستی و ازدواج کردی. در حالی که این طور نبود، در واقع و در عمق، پسر خودش نخواسته بوده است. زیرا احساساتش غافلگیر شده بوده است، زیرا اگر خانم بیوه مدتی پسر را به حال خود رها می کرد که فکر کند و با اقوامش مشورت نماید هیچ گاه عقل سليم و شعور آگاهیش اجازه ازدواج با این خانم بیوه را نمی داد.

نتیجه:

- ۱- به کمک قانون بازتاب شرطی می توان به عشق و ازدواج رسید و این راز بزرگ به دست آوردن دل معشوق است که احتیاج به هیچ جادوی دیگر ندارد.
- ۲- به کمک قانون بازتاب شرطی می توان ترفع و درجه ای برای خود دست و پا کرد.

استفاده از قانون پاولف در امور مذهبی

کشیشی به نام «جان وسلی» در قرن هیجدهم در انگلستان با موعظه های سحرآمیز خود و با استفاده از قانون پاولف، افکار و عقاید مذهبی عده بیشماری را تغییر می داد. در جلسات سخنرانی او غالباً چندین زن و مرد از حال رفته، به ضعف و غش دچار می شدند. روش موعظه کشیش این بود که در ابتدا از زشتی و بدی و بدکاری مردم سخن می گفت و آنان را اطمیان می داد که با این همه گناهانی که به گردن دارند مسلمان به عذاب اخروی دچار و در آتش جهنم خواهند سوخت. در این وقوع جمع زیادی از مردم را که مسحور کلمات کشیش شده بودند، ترس و وحشت بی اندازه فرا می گرفت و به حالت خستگی و کوفتگی مفرط در می آمدند و در حقیقت به سومین مرحله از مراحل قانون بازتاب شرطی پاولف می رسیدند.

در این هنگام لحن سخن کشیش عوض می شد و با سخنان گرم و مطمئن به آنان امید می داد که هنوز دیر نشده و می توان جبران گذشته را کرد و با پذیرش عقاید مذهبی خاص او به بهشت بین رفت. و بعد اضافه می کرد که اگر مستمعین در همان حال به عقیده او نگرond و پس از خروج از مجلس با پیش آمدن تصادفی بمیرند، مستقیماً به جهنم رهسپار خواهند شد. بدین ترتیب با (سایت هیپنوتیسم

دات ای آر) ترس از جهنم، تشویش و اضطراب شنودنگان را زیاد کرده و آنها را کاملاً تحت تأثیر قرار می‌داد و چون کشیش راه حل نسبتاً ساده و آسانی برای فرار از همه این مصایب پیشنهاد می‌کرد، حرف او را پذیرفته و به گروه پیروانش می‌پیوستند.

نتیجه:

از قضیه بالا نتیجه می‌شود که به کمک قانون بازتاب شرطی پاولف می‌توان افکار و عقاید مذهبی برخی اشخاص را تا حدودی تغییر داد.

تبليغ مذهبی کشیش دیگر

طبق بررسی‌های «ویلیام سار جانت» در سال ۱۹۴۷ در ایالت کارولینای شمالی در امریکا، عده‌ای از مجالس مذهبی روش‌های بسیار جالبی به کار برده می‌شود که کاملاً مؤید صحت کشفیات پاولف هستند. حاضرین این مجالس دور هم جمع می‌شدن و با ریتم‌هایی که مرتب‌آمده سریع‌تر می‌شده اواز می‌خوانند و دست می‌زنند تا این که بالاخره مارهای زهرآگین نیز به مجلس آورده می‌شوند و در میان حاضرین تقسیم می‌گردید.

به علت خستگی جسمی و وحشت نهایی از مارهای زهرآگین بیشتر حاضرین به حالت غش و ضعف دچار می‌شوند و در این حالت که خود نوعی هیپنوتویزم بود تحت تأثیر تبلیغات کشیش قرار گرفته تغییر عقیده می‌دادند. نباید فراموش کرد که خستگی عصبی شخص را برای تلقین پذیری و هیپنوتویزم کاملاً آماده می‌کند. در این خصوص از طریق دیگری هم می‌توان از قانون بازتاب شرطی استفاده نمود، ولی چون خارج از بحث ما است، لذا به همین دو مورد اکتفا می‌شود.

نتیجه:

با استفاده از قانون پاولف و هیپنوتویزم می‌توان عقاید مذهبی برخی اشخاص را تغییر داد.

استفاده از قانون بازتاب شرطی در یادگیری

من اگر بخواهم درباره یادگیری و آموزش و پرورش از طریق بازتاب شرطی مطالبی بنویسم بایستی یک کتاب به قطر پانصد صفحه بنویسم و این خارج از موضوع بحث روان‌شناسی هیپنوتویزم است. اگر چه خیلی مایل بودم قانون بازتاب شرطی را در آموزش و پرورش کودکان و نوجوانان وارد نمایم و به آموزگاران یاد بدhem که چطور می‌توان بدون حرص و جوش خوردن، و بدون صحبت کردن زیاد و بدون توجه زیاد به عقل و فهم کودکان می‌توان هر مطلبی را به کودک آموخت، ولی متأسفانه نه عمر

من و نه تلاش برای معاش چنین فرصتی را به من می‌دهد، به هر حال من به اختصار می‌گویم:

ای معلمین عزیز! اگر می‌بینید که در کلاس عصبانی می‌شوید، اگر می‌بینید که مجبور به تنبیه کردن شاگرد هستید، اگر می‌بینید که زیاد حرف می‌زنید و خسته می‌شوید ولی باز هم شاگرد چیزی نمی‌فهمد، اگر می‌بینید که شاگردان شما تجدید و رد می‌شوند، مطمئن باشید که شما به کار خود تسلط ندارد، از فنون آموزش و پرورش بی‌اطلاع هستید. نمی‌توانید از قانون بازتاب شرطی در آموزش استفاده کنید، البته من شما را متهم نمی‌کنم، زیرا شما هم اصلاً مقصراً نیستید، زیرا به شما هم یاد نداده‌اند که چطور یاد بدھید فقط به یاد داشته باشید آنچه در زیر می‌نویسیم حقیقت دارد. یکی از اساتید بزرگ هیپنوتیزم می‌گوید:

۱- من قادرم نوار چسب به لب‌های خود بچسبانم و کسر متعارفی و مسایل پنجم ابتدایی را بدون حرف زدن به شاگردان کلاس چهارم در همان جلسه اول بفهمانم و یاد بدهم.

۲- من قادرم هندسه کلاس پنجم و ششم ابتدایی را به شاگردان کلاس دوم و سوم ابتدایی یاد بدهم، به طوری که در عرض ده دقیقه یا یک ربع همه کلاس دوم ابتدایی انگشت بلند کنند و تعریف مستطیل یا دایره را همان سر کلاس بگویند. و دیگر احتیاجی نباشد که روی کاغذ بنویسند و یا در منزل حفظ کنند.

۳- من حاضرم جبر یا هندسه کلاس هشتم و نهم را برای شاگردان چهارم یا پنجم ابتدایی درس بدهم و همه شاگردان بدون استثنای در یک کلاس پنجاه نفری در عرض نیم ساعت تا سه ربع در همان سر کلاس یاد بگیرند و جواب بدهند. البته این موارد را من در مدت پانزده سالی که معلم بودم همه را آزمایش کرده‌ام.

«ویکتور پوش» دانشمند بزرگ فرانسوی می‌گوید: «دانش‌آموز تبل و جود ندارد یا شاگرد مريض است و یا معلم به کار خود وارد نیست.»

و شما ای معلم گرامی:

این نوع و استعداد را داری که مطابق مدل من عمل نمایی و نتیجه بگیری و به نظر من بسیار بسیار هم آسان است، اگر دلت خواست که به دنبالش بروی از خودت سوال کن (چطور می‌توانم این کار را بکنم؟) حتماً موفق خواهی شد.

خلاصه نتایج قانون پاولف

۱- با استفاده از قانون پاولف می‌توان حیوانات را تربیت کرد.

۲- به کمک قانون بازتاب شرطی می‌توان غریزه درندگی حیوانات را نسبت به انسان از بین برد.

۳- با استفاده از قانون پاولف می‌توان گریه را با موش و سگ را با گریه و پلنگ را با انسان مونس و معاشر نمود.

۴- به کمک قانون تحریکات انعکاسی می‌توان بسیاری از بیماری‌های روانی را معالجه نمود.

۵- به کمک قانون پاولف می‌توان انسان را به هر عملی وادار نمود.

۶- به کمک قانون بازتاب شرطی می‌توان عقاید مذهبی و سیاسی را عوض کرد.

۷- از زمان‌های قدیم تا به امروز برای ارشاد و تربیت انسان‌ها از عقل و فکر و پند و اندرز و ایمان مذهبی استفاده می‌کردند، ولی در عمل از هزاران سال پیش تا به امروز ثابت شده که پند و اندرز دانشمندان، شاعرا و پیشوایان مذهبی بی‌نتیجه بوده است، قانون بازتاب شرطی روی همه این عوامل قلم قرمز می‌کشد و ثابت می‌کند که بدون حرف زدن و بدون پند و اندرز و بدون استفاده از ایمان و عقاید مذهبی می‌توان انسان‌ها را برای قبول هر نوع فکر و عقیده و عملی تربیت نمود.

ممکن است برخی از خوانندگان دانشمندان محترم اعتراض کنند، که ما نتیجه پند و اندرز و ارشاد را به تجربه و در عمل مشاهده کرده‌ایم، پس چطور ممکن است پند و اندرز نتیجه‌ای نداشته باشد؟

در پاسخ این عده از دانشمندان محترم باید بگوییم که:

اولاً: من منکر تأثیر حرف، استدلال و پند و اندرز نیستم فریبا تنها راه تربیت فقط قانون بازتاب شرطی نیست، تقلید، راهنمایی، تلقین، تشویق، تنبیه، استدلال نقش محیط و توارث همه این‌ها نیز به کمک یکدیگر موثرند.

ثانیاً: اگر شما کودکان و نوجوانانی را از طریق پند و اندرز و استدلال راهنمایی کرده و نتیجه گرفته‌اید، علت‌ش این بوده که بی خبران ۸۰ تا ۹۰ درصد، آن نوجوان طبق شرایط تربیت محیط و توارث، استعداد قبول سخنان شما را داشته است، و چنان‌چه شما هم راهنمایی نمی‌کردید ایشان(سایت هیپنوتیسم دات آی آر) گمراه نمی‌شدند و به نسبت هوش و استعداد خود، راه خود را در زندگی پیدا می‌کرد. ولی نوجوانان و کسانی که استعداد قبول فکری را ندارند، پند و اندرز و نصیحت هیچ تأثیری در آنها ندارد.

مثلاً شما با پند و اندرز نمی‌توانید گریه را از خوردن موش منع کنید، ولی به کمک قانون بازتاب شرطی این امکان وجود دارد.

در تعریف ناخودآگاهی متوجه خواهیم شد که عقل و فکر نسبت به غرایز و تمایلات، بخش و سهم بسیار کوچکی دارند، شاید نسبت فکر و تعقل به غرایز مثل باشد، یعنی عقل و اراده نه درصد در سرنوشت، موثر هستند ولی غرایز ۹۱ درصد موثر رهستند، در فصل تعریف شعور باطن در این باره مفصل صحبت خواهیم کرد.

-۸- با استفاده از قانون بازتاب شرطی می‌توان غرایز جنسی را از بین برد و شخص را پرهیزگار و پاکدامن نمود، در حالی که به کمک تفکر و تعقل و اراده و پند و اندرز و ایمان مذهبی چنین کاری امکان ندارد.

-۹- به کمک قانون بازتاب شرطی می‌توان ریشه جرم و جنایت را از بین برد. مشروط بر این‌که نیازمندی‌های مجرمین نیز رفع شود.

-۱۰- با استفاده از قانون بازتاب شرطی از ترسوترين ملت‌ها می‌توان شجاعترین و جنگجوترین مردان را به وجود آورد.

-۱۱- قانون بازتاب شرطی پاولف برای تربیت و آموزش و پرورش به جای عقلو فکر از اعصاب استفاده می‌کند.

حال ببینیم به کمک قانون بازتاب شرطی می‌توان هیپنوتیزم کرد یا خیر؟ و آیا علت هیپنوتیزم شدن فقط به وسیله قانون پاولف امکان دارد، یا با وسائل دیگر هم می‌توان هیپنوتیزم نمود؟

شما خواننده محترم

از این مبحث قانون بازتاب شرطی چه فهمیدید؟ چه استفاده‌ای برداشتی در زندگی روزانه و در شغل خود از آن چگونه استفاده خواهید کرد؟

خواهشمند است هم اکنون بعد از مطالعه این بخش در قسمت نظرات که در زیر مشاهده می‌کنید، خیلی کامل‌و مفصل نظرات خود را درباره این بخش (بازتاب شرطی) برای من بنویسید.

رابطه قانون بازتاب شرطی با هیپنوتیزم

تا اینجا شما تعریف و موارد استعمال قانون بازتاب شرطی را خوب فهمیده‌اید، اگر احساس می‌کنید که ذهن شما نسبت به مباحث قانون پاولف کمی مبهم و تیره است و خوب مطالب در نظر شما مجسم نیست بهتر است یک مرتبه دیگر این مبحث را مطالعه فرمایید حتی به عقیده من بهتر است آن را حفظ کنید، زیرا این مبحث ارزش حفظ کردن را دارد.

به هر حال اگر قانون بازتاب شرطی را خوب فهمیده‌اید، اجازه بفرمایید رابطه آن را با هیپنوتیزم مورد بحث قرار دهیم.

پاولف درباره خواب طبیعی و مصنوعی که همان هیپنوتیزم باشد مطالعات و آزمایشات مفصلی دارد و هیپنوتیزم را یک نوع بازتاب شرطی می‌داند. بدین ترتیب که معتقد است انسان‌ها در تمام طول عمر هر وقت خوابشان گرفته خوابیده‌اند. مثل دیگر موجودات زنده که هر وقت گرسنه شده غذا خورده‌اند. بنابراین هر وقت بخواهیم کسی را هیپنوتیزم یعنی خواب مصنوعی کنیم، کلمه «خواب» درست مثل «زنگ» یا «ضریبه الکتریکی» است. پس بنا به عقیده پاولف در هیپنوتیزم کلمه «خواب» همان «محرك» خارجی است و خواب رفتن سوژه «پاسخ» قانون بازتاب شرطی است.

در مکتب پاولف هیپنوز حالتی است بین خواب و بیداری، خوابی است جزیی و ناتمام که در چنین حالتی سوژه یا هیپنوتیزم شونده رابطه خود را با هیپنوتیزور (هیپنوز کننده) حفظ می‌کند.

رد عقیده پاولف درباره هیپنوتیزم

ولی به عقیده من، در این مورد بخصوص نظر پاولف صد درصد درست نیست و دلایل به قرار زیر است:

به نظر می‌رسد قانون پاولف درباره خواب همیشه صدق نکند زیرا:

اولاً: کسی که به جای هشت ساعت پانزده ساعت خوابیده باشد، به هیچوجه با شنیدن کلمه «خواب» به خواب نخواهد رفت، زیرا کاملاً از خواب سیر است ولی آزمایشات بی‌شمار نشان داده است که همین شخص از خواب سیر شده را می‌توان هیپنوتیزم کرد زیرا هیپنوتیزم فقط خواب نیست.

ثانیا: فرض کنیم کسی احتیاج کمی به خواب دارد و ما ایشان را روی صندلی می‌نشانیم و کلمات «بخواب، بخواب» را تکرار می‌کنیم چنین شخصی اگر به خواب برود، این یک خواب طبیعی است، ممکن است با (سایت هیپنوتیسم دات آی آر) صدا زدن، وارد کردن ضربه‌ای جزیی از خواب ببرد، در حالی که در هیپنوتیزم نه تنها سوژه با وارد کردن ضربه جزیی از خواب بیدار نخواهد شد، بلکه اگر ایشان را بسوذانیم و دست و پایش را هم اره کنیم باز هم از خواب بیدار نخواهد شد.

ثالثاً: اگر قانون بازتاب شرطی پاولف را قبول کنیم، بایستی همه اشخاص قابل هیپنوتیزم باشند، در حالی که فقط ۲۰ تا ۳۰ درصد از اشخاص را می‌توان در همان جلسه اول هیپنوتیزم کرد و بقیه را ممکن است در فاصله چند روز و هر روز در یک ساعت معین و به مدت یکساعت هیپنوتیزم نمود تا پس از چند روز هیپنوتیزم

شود، در حالی که همین شخص در فاصله این چند روز شبها به خواب می‌رفته است.

رابعآ: برخی از اشخاص هستند که به علت تشتت فکر هیپنوتیزم نمی‌شوند، ولی شبها راحت و عمیق می‌خوابند.

با ایجاد حالت بسیار متناقض، می‌توان سوژه را برای هیپنوتیزم شدن آماده کرد.

برای هیپنوتیزم کردن، یک سری کارهای مقدماتی، که سوژه را برای هیپنوتیزم شدن آماده می‌نماید لازم است از جمله: خسته کردن اعصاب چشم، خسته کردن اعصاب بدن، تزریق برخی داروهای خواب‌آور خسته کننده که بر روی اعصاب اثر می‌گذارد و تلقینات اولیه از جمله مقدمات کار می‌باشد.

بنابراین با استفاده از حالت «بسیار متناقض» قانون پاولف می‌توان اعصاب سوژه را خسته نمود و وقتی به اعصاب سوژه به اندازه کافی فشار وارد آمد، میزان تلقین پذیری بالا می‌رود، در چنین حالتی می‌توان به سوژه تلقین نموده و او را هیپنوتیزم کرد.

ولی نباید فراموش کرد که علاوه بر ایجاد «حالت بسیار متناقض» حالت‌های دیگر روانی وجود دارند که تلقین پذیری را زیاد می‌کنند، از جمله ایجاد تمرکز فکر، رکلس یا شل نمودن عضلات که گاهی داروها هم همین کار را می‌کنند.

به هر حال اگر حالت «بسیار متناقض» پاولف را هم در هیپنوتیزم قبول کنیم این یک اعمال مقدماتی است برای آمادگی هیپنوتیزم شدن، حالت «بسیار متناقض» قانون پاولف مستقیماً هیپنوتیزم کننده نیست.

یکی از دانشمندان و محققین چکسلواکی به نام «هاروی» که از طرفداران پاولف بود در صفحه ۳۷ کتاب خود به نام «هیپنوز در پزشکی» که در سال ۱۹۰۹ در ۲۱۹ صفحه در پراگ انتشار داد چنین نوشت: «فرضیه پاولف درباره هیپنوز عقیده قاطعی نیست» چنان‌که ملاحظه می‌فرمایید روانپژشک بزرگ چکسلواکی «هاروی» نظر پاولف را در هیپنوتیزم قبول ندارد.

از آغاز بحث ماهیت هیپنوتیزم به این نتیجه رسیده‌ایم که سیاله مغناطیسی همیشه علت هیپنوتیزم شدن نیست و همچنین تلقین به تنها یی و بازتاب شرطی نیز طبیعت و ماهیت هیپنوتیزم نمی‌باشند.

به عقیده دکتر «فولگیس»، هیپنوتیزم ایجاد «بازتاب» می‌نماید. و همچنین بازتاب‌های قبلی را از بین می‌برد، اکثر «پریشانی‌هایی که در اثر «بازتاب‌ها» و

عکس‌العمل‌ها به وجود آمده‌اند، تنها راه از بین بردن این بازتاب‌ها و ایجاد بازتاب‌های جدید هیپنوتیزم است.

در بخش‌های آینده سایت هیپنوتیسم دات ای آر به بحث در پیرامون عامل تمرکز فکر در هیپنوتیزم می‌پردازیم. حال ببینیم تمرکز فکر چیست و چه نقشی در هیپنوتیزم دارد.

پایان

منبع سایت: www.hipnotism.ir بخش بازتاب شرطی

فروشگاه مرکزی: <http://inapply.ir>

فروشگاه مرکزی کتاب و مقاله: www.paydownload.ir